

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Naša nova povest

Sedaj je delo na polju v polnem razmahu in zato bo le malo časa preostajalo za čitanje, toda preljubljeno «Domovina» bo gotovo vsak njen čitatelj še vedno utegnil prebrati. Da bo zanimanje za «Domovino» še večje, smo začeli z današnjo številko priobčevati še drugo povest,

«Mili dom».

ki jo je spisal čitateljem in čitateljicam že znani pisatelj Gustav Strniša. Lepa povest bo ugajala vsem. «Višnjegorski janičar», ki smo ga začeli priobčevati že s prejšnjo številko, zelo ugaja, kakor sklepamo iz pisem, ki smo jih prejeli od naših naročnikov.

Naši bralci in bralke so torej zadovoljni z nami. Sedaj bi pa bilo še potrebno, da bi bili tudi mi zadovoljni z vsemi našimi naročniki in naročnicami.

Žal, jih je še vedno nekaj, ki ne poravnajo svojih obveznosti napram listu ter ne plačajo zaostale naročnine. Te zamudnike, ki ne kažejo hvaležnosti naši prizadevnosti, pozivamo, da takoj, ko prečitajo ta poziv, sedejo za mizo, napišejo dolžni znesek na položnico ter gredo na pošto.

Naši prijatelji in prijateljice naj tudi ne pozabljajo ob primernih prilikah opozarjati svoje znance, ki še niso naši naročniki, na «Domovino» in njene lepe povesti.

Obenem posojajte takim znancem naš list, katerega si bodo gotovo naročili čim za bodo prebrali. Zlasti posojajte zadnjo «Domovino», v kateri je pričetek povesti «Višnjegorski janičar». Kdor hoče imeti vse povest, naj hiti z naročbo, ker bo sicer zmanjkalo te številke. Isto velja za našo novo povest «Mili dom».

V prosvetljenosti je narodova bodočnost

Odkar pri ras počiva politika z vsemi svojimi nelepimi strankarskimi boji, so sposobne sile krenile na pot prosvetnega in gospodarskega dela. V Sloveniji se odlikujejo pri delu za ljudsko prosveto zlasti organizacije, ki so včlanjene v ljubljanski in mariborski Zvezi kulturnih društev. Taj je že storila Zveza kulturnih društev v Ljubljani, odnosno v njej včlanjena društva, smo opisali v zadnji številki. Ogromnost tega dela je potrdil tudi nedeljski zbor Zveze. Prirejanje predavanj in iger, knjižnice, tamburaški in pevski zbori, vse to so sredstva za prosvetljenje ljudstva.

Pozabiti pa ne smemo, da tudi časopisje vrši veliko nalogo na prosvetnem polju: «Domovina» se lahko pohvali, da je storila v tem pogledu več kakor katerikoli časopis. Zato pa ni vseh onim razadnjaškim elementom, ki hočejo imeti ljudstvo v temi, da ga lahko

vrtijo po svoje. Mi se za to ne bomo brigali, nego si bomo naprej prizadevali, da čim uspešneje širimo prosveto med narod ter mu pomagamo z gospodarskim poukom iz njegovih stisk.

Naš narod, če hoče živeti in uspevati, mora biti visoko prosvetljen in gospodarsko napreden. Tudi v zdravstvenem oziru ne sme zaostajati za prosvetljenimi narodi, kar je posebno važno, kajti hirajoče, zdravstveno zanemarjeno ljudstvo ne more imeti bodočnosti.

Splošna prosveta, gospodarstvo in zdravstvo so naloge naših društev in našega časopisja. Ako bodo imela društva dovolj sposobnih ljudi, ki bodo s pravo vnemo delali na teh poljih, in ako se bodo časopisi iskreno, brez zavratnih namenov, lotili teh nalog, uspeh ne more izostati in Slovenci, čeprav smo maloštevilni, bomo imeli svojo bodočnost.

Kmetijske ustanove in sence nekdanjega strankarstva

Zadnjič je pisala «Domovina» o zadrugah in njihovih neuspehih zaradi nekdanjega strankarstva. Če hočemo, da bodo zadruge res uspevale, tedaj je treba izločiti vsako senco politike. Do tega pa kljub razpustu strank še nismo prišli. To smo imeli priliko opazovati zadnji čas na deželi. Gre za Kmetijsko družbo, torej za strogo kmetijsko gospodarsko ustanovo, in baš okrog te izrecno gospodarske ustanove še strašijo strankarske sence iz preteklega časa ter žele dobiti Kmetijsko družbo v roke. Na delu so največ osebe, ki so v to najmanj poklicane in ki bi morale vplivati pomirjevalno na duhove. Ni čudno, če je temu ali onemu uvidevnemu kmetškemu možu zavrela kri, da je tem gospodom povedal v obraz nekaj bridkih resnic.

Res je, da se v časopisih ne poziva na tako delo, zato pa se vrši vabljenje s pismi. V Kmetijsko družbo so vabili, silili in tudi kar tako vpisovali gotove ljudi, samo da bi gotova skupina zagospodarila čez to tako važno kmetijsko ustanovo. Vpisovali so celo take svoje ljudi, ki niti ne vedo za to družbo, ker je ta zanje brez pomena. Mali posestnik, ki se predvsem peča z obrtjo, nima smisla za to ustanovo, ki zaradi takih članov tudi ne bo napredovala. Vpisovati neinteresirane ljudi v tako ustanovo, je gospodarski greh, ki je vse obsodbe vreden.

Sedaj smo v času resnega dela in zato naj prenehajo strašiti tudi sence strankarstva, saj nam je strankarstvo preteklega časa povzročilo že dovolj gospodarske škode.

Orehu in kostanju preti iztrebljenje

Koliko je bilo orjaških košatih orehov širom Slovenije pred vojno! Ne le, da smo krili vso domačo potrebo, tudi izvozili smo letno lepe množine tega zlahtnega sadu. Danes je na svetovnem trgu stalno povpraševanje po orehih in nam kažejo vedne napete cene, da produkcija ne krije potrebe. V zadnjih letih so pričeli zato v Kaliforniji v velikem obsegu z gojenjem orehov in so dosegli že drugo mesto s 220.000 stoti, dočim pridelava Češkoslovaška 250.000 stotov in prednjači tako vsemu svetu.

Pri nas se je v času ugodne prodaje med svetovno vojno, ko je šel ves orehov les za puškina kopita, brezobzirno posekalo vse boljše drevje in je ostalo le nekaj slabih in mladih dreves, slabotnih pri nekdanje razsežnosti tega zlahtnega drevja. Dočim se posveča sajenju drugih sadnih vrst vsa pažnja, je ostal oreh pastorek naših sadjarjev. To pa po krivici, saj je oreh od vseh sadnih vrst edino drevo, ki nam da poleg goste sence, izbornega sadu in mnogo listja tudi zlahten les, ki se prav dobro proda. Treba bo pričeti pridneje zasajati razne špalirje v zavestnih legah z dobrimi orehi. Nikakor pa ne smemo zapasti pri tem isti napaki, kakor smo jo storili pri pečkastem sadju, ko smo privlekli od bog ve kod razne vrste, da bi se okoristili z njihovo zlahtnostjo, pri tem pa smo pozabili, da je vsaka rastlina odvisna od gotovih talnih in podnebnih pogojev, ki določajo v pretežni meri uspeh in neuspeh. Povsod se še dobi zlahtnih orehov z debelim plodom tanke luščine, ki so se že prilagodili našim razmeram in laže prenesejo mraz. Treba jih je samo poiskati in potem izbiranja (selekcije) vzgojiti v rodno in zlahtno domačo vrsto, nikar pa ne poskušati z novimi vrstami, vsaj v velikem obsegu ne.

Prav tak revež, če še ne večji kakor oreh je zlahtni kostanj. Neusmiljeno poje nad njim sekira že 15 let, tako da so orjaki kostanji le še redka prikazen, in še to le v nepristopnih legah. Sicer res požene po navadi iz štora šop novih šib, toda le malo jih učka drugo ali tretje leto. Kjer so bili prej senčnati kostanjevi gozdovi, so danes prazne goljave.

Lep zgled bi dale razne mestne občine, če bi pričele zasajati ob javnih cestah orehe in zlahtne kostanje, s čimer bi se počasi izpodrinili malovredni divji kostanji. Tako bi prišli tudi drugi sadjarji in posestniki do dobrih sajenecv.

Politični pregled

Ker so praznovali naši južni bratje pravoslavno veliko noč, je bil

minuli teden potekel v znamenju mirovanja.

V glavnem so se vršila v ministrstvih posvetovanja o pripravah za nove zakone. Tako je sedaj na dnevnem redu razprava o novem osnovnošolskem zakonu. Pri tem je bilo največ govora o tem, ali naj se verouk izloči iz učnega programa in prepusti kot strogo ver-

ska zadeva posameznim cerkvam ali naj ostane še v bodoče obvezen predmet za vse osnovne šole kakor do sedaj. Po temeljitih razgovorih so se odločili merodajni krogi, da

ne bodo ukinili verouka kot obvezni učni predmet na osnovnih šolah,

pač pa bo ministrstvo prosvete odslej odobravalo učne knjige za verouk.

Živahne razprave se vrše tudi okoli zakonskega načrta

za novi obrtni red.

Zakon bo izdelan in uveljavljen najbrž že meseca maja in bo slonel na načelu svobodne obrti. Izvedeno bo načelo dvojne usposobljenosti, to je tako za pomočnike kakor za mojstre. Učna doba bo dve- ali triletna. Po dveh letih bo mogel pomočnik napraviti mojstrski izpit in s tem pridobiti dokaz sposobnosti za samostojnega obrtnika.

Veliko pozornost in zanimanje je vzbudil med slovenskim ljudstvom tudi nedeljski

Zbor zastopnikov Zveze kulturnih društev.

ki so podali bilanco lanskega dela in smernice za delo v bližnji bodočnosti. O velikem delu zveze smo že pisali, navajamo pa še nekaj števil: V Zvezi kulturnih društev za ljubljansko oblast je danes organiziranih 237 društev s skoro 70.000 člani, ki so priredila lanske leto 648 predavanj s približno 33.000 obiskovalci. Poleg tega je bilo prirejenih okoli 700 ljudskih predstav, ki jih je obiskalo 75.000 oseb. Te številke kažejo, kako veliko je bilo delo naših prosvetnih pionirjev, ki delajo za razširjenje prosvete med narodom ter pospešujejo naobrazbo najširših ljudskih slojev.

Zaradi ustaljenja razmer v naši državi, kjer so morali prenehati brezplodni politični prepiri, je začelo dobivati inozemstvo v našo državo vedno večje zaupanje. Kot posebno razveseljujoč znak tega zaupanja smemo smatrati pogodbe

o prihodu francoskega kapitala v našo državo.

Tako je bilo v radnjih 14 dneh sklenjeno dvoje pogodb, ki bosta omogočili desetletnemu našega naroda stalno delo in dober zaslužek. Prva pogodba se nanaša na prevzem do sedaj italijanskega podjetja karbida »Sufid« v Dalmaciji, ki je prišlo sedaj v francoske in domače roke. Na podlagi sklenjene pogodbe je zagotovljeno našim ljudem delo v tem podjetju in se bodo morali Italijani, ki so doslej v tem podjetju služili namesto naših ljudi, umakniti tem. Nič manj važna ni druga pogodba, sklenjena med našo državo in francosko družbo Batignol, ki bo stavila na razpolago 300 milijonov dinarjev za izsuševanje donavskega močvirja med Pančevom in Beogradom. Dela za izsuševanje se bodo pričela še v teku tega meseca in bodo trajala približno tri leta. Z izsuševanjem tega močvirja bo država prihranila samo pri gradbi pančevskega mostu in železnice Beograd—Pančevo 86 milijonov dinarjev. Razen tega se bo pridobilo 30.000 oralov plodne zemlje v vrednosti približno 250 milijonov dinarjev.

Prvomajski praznik je bil letos v inozemstvu večinoma zelo vroč.

Komunisti so namreč letos po raznih evropskih državah uorizorili protivladne demonstracije.

Nekatere vlade so pravočasno onemogočile komunistom njihove nakane ter z odločnim nastopom ohranile red v zemlji, v prvi vrsti naša država in pa Francija. Mnogo slabše se je odrezala Nemčija, kjer so danes komunisti gotovo najmočnejša in najbolj organizirana komunistična stranka v zapadni Evropi. Tu so uprizorili komunisti velike demonstrativne obhode, ki so se izpremenili v Berlinu v pravcato krvavo vstajo. Navzlic odločnemu nastopu berlinske policije se ni posrečilo komunističnih nemirov v kali zadušiti. Po berlinskih ulicah so se bile med komunisti in policijo prave bitke, v katerih so na obeh straneh uporabljali najmodernejša orodja. V teh bojih je bilo ubitih 25 oseb, okoli 200 jih je bilo težko in 800 lahko ranjenih. Zaradi teh nemirov se je končno odločila nemška vlada odločno nastopiti proti komunistom ter je že odredila razpust njihovih bojnih organizacij.

Pri naših sosedih

v Avstriji so po dolgi pogajanih končno rešili vladno krizo in z velikimi težavami sestavili novo vlado.

Zvezno kancersko mesto je prevzel dr. Streeruwitz, podkancersko mesto pa Slovincem dobro znani bivši koroški deželni glavar Vincenc Schumy (bivši slovenski potovalni učitelj Vincenc Šumi, ki je študiral svoje dni na kmetijski šoli na Grmu). Kako bo vozila nova avstrijska vlada, ki jo podpirajo krščanski socialisti in landbundovci, še ni jasno.

DOPISI

BUKOVICA PRI ŠKOFJI LOKI. Naše prostovoljno gasilno društvo bo imelo v nedeljo 16. junija ob 10. blagoslovitev brizgalne Gasilnega doma, združeno z vrtno veselico. Sosedna društva se prosijo, da na ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

MARIBOR. V mesecu juniju bomo dobili v Mariboru avtomatični telefonski promet, ki bo zelo olajšal telefonske razgovore. — Istočasno bo zgotovljen letalski prostor za mednarodni promet z letali. — Na Križevu zvečer bo slavila naša Glasbena Matica svojo 10letnico z velikim koncertom v dvorani »Uniona«. Obenem bo dobila lepo društveno zastavo.

HUM PRI ORMOŽU. Tukaj je nenadoma umrla pri svoji hčerki županji na obisku gospa Marija Toričeva, žena uglednega kmetovalca iz Obreža pri Središču. Obče priljubljena pokojnica je trpela na srčni hibi, ki jo je tako nepričakovano pobrala. Pokoj njeni duši, prizadetim iskreno sožalje!

DOBRENJE PRI SPODNJI ŠV. KUNGOTI. V Mariboru sta se v frančiškanski cerkvi v nedeljo poročila g. Franc Laufer, kmet v Dobrenju pri Spodnji Sv. Kungoti, in gđ. Elizabeta Friševa, posestnikova hči v Krčevinah, rojena v Zerkovecih. Bog daj srečo in blagoslov!

IVANJKOVCI. Tukajšno prostovoljno gasilno društvo bo praznovalo na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, svojo 20letnico, katero bo proslavilo z javno prireditvijo ter tombolo. Okoliška društva se že danes

Muljavski:

Višnjegorski janičar

Zgodovinska povest.

(Dalje.)

«Nikogar izmed meščanov, pač pa turškega poveljnika, katerega je moj sin ranil», je odvrnil stari čemerno. «Ostalo bo moj jetnik, dokler ne ozdravi, potem ga bom zamenjal za naše ljudi. Ker je še nezavesten, so ga morali prinesiti. Mogoče ga želite videti?»

«Da, kajti še nikdar nisem videla Turka od blizu. Grem dol!» odvrne Helena živahno in skoči proti vratom.

«Spremiti vas hočem!» odvrne vitez Zigismund.

Helena ga ne sliši. Kakor srna odskaklja po hodniku in dol po stopnicah. Ko je dospela na dvorišče, je bila nosilnica z janičarjem že tam. Hlapci so jo postavili na tla in mahoma je bilo vse grajsko osebje zbrano okoli ranjenega age. Toda ko služabniki zapazijo gospo Višnjegorsko, se naglo razkrope, le par hlapcev ostane pri nosilnici. Helena se naglo približa in radovedno pogleda v lepi blede obraz mladega age. Zdajci se Helena zdrzne, njene oči strastno vzplamtijo. Neko čudno čustvo ji prešine telo. Srce ji je začelo utripati s podvojenjo močjo in močno je zardela. Njene oči se ne morejo odtrgati od obraza nezvestnega janičarja. Zdajci se ji izvije vzdih iz ust. Čutila je mlada žena, da bo postal lepi Turek usodepolen za njo.

Tedaj se je približal nosilnici mladi Višnjegorski, velik, lep in junaški. Ponosno je po-

zdravil svojo mačeho. Gospa Helena se je obrnila k njemu ter rekla blazno: «Gospod, ta Turek ne sme priti v ječo. Zelo je ranjen, zato naj dobi sobo in postelj, kakor se spodobi. Prepovem vam grdo ravnati s tem ubogim mladeničem.»

Friderik skomigne z rameni in odvrne mrzlo: «V ječo ta Osman ne bo prišel, dokler ne okreva, a v posebno udobnost in luksuz tudi ne.»

«Bomo videli!» zakliče Helena strastno: «Prosim, dovolite mi, da vzamem ranjenega Turka v svojo oskrbo. Dovolite, da mu obvežem rane, da ga lečim in skrbim zanj, dokler ne okreva!»

Vitez Zigismund namrši obrvi in reče nejevoljno: «To vendar ni delo za vas, gospa. Žena viteza Višnjegorskega naj bi stregla in lečila rane ujetemu Turčinu? To bi vendar bilo v sramoto vam in meni.»

«Storite mi uslugo, gospod moj. Prepustite tega Turka mojim rokam!» je prosila lepa žena ter tako prisrčno pogledala viteza Zigismunda, da se ji stari ni mogel več ustavljati.

«Naj bo torej», je rekel slednjič. «Vzemite janičarja v svoje varstvo ter skrbite, da kmalu okreva. Dečko se zdaj ne bo mogel pritoževati.»

«Mladenč se mi smili, zato sem se toliko zavzela zanj. A še neki drug namen imam,» odvrne gospa Helena in hrabro laže dalje: «Sklenila sem namreč, da moram iz tega Turčina napraviti dobrega kristjana.»

Stari vitez se nasmeje in vzkligne: «Težko se vam to posreči, gospa, kajti mohame-

danci so vražje trdoglavi. Prej bi železo izpremenil v sir, kakor Turčina odvrnil od korana. Poskusite! Želim vam, da bi imeli mnogo uspeha. Toda varujte se, da vi ne postanete Turkinja, kajti naš aga je lep dečko.»

Gospa Helena se je naredila, kakor da ni slišala zadnjih besed. Obrnila se je proti hlapcem in velela glasno: «Odnosite Turka v mojo spalnico ter ga položite na mojo postelj!»

Friderik se je glasno zasmel, krepko pljunil in odšel. Vitez Zigismund je zardel od jeze in kriknil: «Gospa, kaj mislite? Turku vendar ne boste prepustili svoje spalnice.»

Helena ga je prezirljivo pogledala in skomignila z rameni. Stari Višnjegorski je zaklel in odšel. Podal se je v svojo sobo, si velel prinesiti vina ter jel piti, a srce se mu je krčilo v kruti bolesti. «Sramota, grozna sramota. Celo prekletemu Turku je dovolila vstop v svojo spalnico, kamor on sam, njen mož, ni smel nikdar stopiti.»

Tisti dan gospe Helene ni bilo več videti. Hlapci so si šepetali, da umiva in obvezuje janičarjeve rane. Nobene dekle ni poklicala, vse je odpravila sama. Smeha in zabavljanja ni bil one konca ne kraja. Večerjala sta mladi in stari Višnjegorski sama. Helene ni bilo, čeprav jo je šla služabnica klicati. Molče sta jedla oči in sin, šele proti koncu je izpregovoril Friderik s porgljivim naglasom: «Čudim se, kako da je postala tvoja gospa so-proga nenadoma tako usmiljena in blaga, da se celo za pasjeglavca tako briga. Prepustila mu je svojo postelj, mu lastnoročno slekla obleko in ga spravila pod odejo, mu sama iz-

naprošajo, da te upoštevajo ter na ta dan ničesar ne priredijo.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VNOVČEVANJE VINA, MLEKA IN JAJC.

Mleko, vino in jajca so najvažnejši naši pridelki, kajti po tem, kako jih spravimo v denar, se najbolj ravna naša dohodki. Iz Slovenije se proda in izvozi vsako leto na milijone jajc. Ta trgovina je živahna in blago gre lahko in dobro izpod rok. Zato skrbje naši jajčni trgovci in trgovske zadruga, tako da za enkrat ni nobene sile, poprijeti se te trgovine s svojimi močmi.

Drugače pa je z mlekom in vinom.

Mleko ima danes po deželi ne le nizko ceno, ampak ga tudi težko prodamo. Mnogo imamo še krajev, kjer ni nobene urejene in organizirane kupčije. Dejstvo je, da bi naši živinorejci po takih krajih lahko imeli dosti več dohodkov od mleka, ako bi se skupno lotili oddaje. Končno je dobro urejena mlekarska zadruga vendar le tisto podjetje, v kateri je zazreti zboljšanje sedanega položaja. Seveda je treba, da imajo te zadruga v trgovskem in tehničnem pogledu spretno vodstvo in da se s svojimi pridelki in izdelki prilagode potrebam in zahtevam današnjega trga. Danes imamo že lepe zgled zadrugnega dela, ki nas morajo navdajati z najboljšimi upi.

Najslabše stojimo danes z našim vinom, tako da postaja kriza že obupna. Kar se je do sedaj pri vinu na polju združništva ukrenilo, vse je spodletelo. Imeli smo že vinske zadruga po raznih krajih naše dežele, pa so vse zaspale. Vzlic temu smatramo zadruga še zmeraj kot glavno pomoč. Njih oživotvorenje je pa tako težko v naših razmerah, da človek sam ne ve, kako bi se jih lotil. Gre namreč za proizvajalne zadruga, ki skupujejo grozdje in ne vina. Ako bi bila naša zasebna vinska trgovina tako razvita, da bi lahko pokupila, kar je dobrega pridelka in ga plačala po primerni ceni, potem ne bi potrebovali zadrug, ali danes smo na skupno vnovčevanje vina tako navezani kakor pri mleku. Težave so pa tukaj dosti večje, kajti treba je zavednega članstva,

medsebojnega zaupanja, bolj enotnih nasadov, ugodnih posebnih prilik, tehnično izvežbanih moči, trgovskega vodstva itd., itd. V vseh teh pogledih so pa velike razlike med našimi in nemškimi vinogradniki. Pri nas manjka medsebojnega zaupanja, enotnih teženj in enotnega duha. Preveč smo razcepljeni. Navsezadnje bo treba pa vendarle premagati vse te težkoče, če si bomo hoteli pomagati. Na ta izhod smo toliko bolj navezani, čim bolj pritiska vnanja konkurenca.

Težko je izpremeniti vse dosedanje naše vinski gospodarstvo in nastopiti nova pota, toda sila kola lomi! Z vinskimi sejmi ne pridemo na zeleno vejo. Naših vinogradov tudi ne moremo opustiti, s pridelkom pa moramo v denar, in sicer za ceno, ki naj odgovarja našim stroškom. To se bo dalo doseči le z enotnim in prvovrstnim pridelkom, ki ga dosežemo s skupnim kletarstvom in dobro urejeno vinsko kupčijo!

OJAČENJE TRAVNIŠTVA.

Na malem posestvu je treba sploh ojačenja (intenziviranja) ene in druge gospodarske panoge. Treba je, da na teh zemljiščih, ki jih imamo, dosežemo večje in boljše pridelke in da si na ta način pomagamo do večjih uspehov. Če hočemo pri naši živinoreji več doseči, moramo dvigniti predvsem pridelek krme.

Naši travniki so nujno potrebni bolj skrbnega obdelovanja. Ob zadostnem delu bi se dalo dobiti z naših travnikov vsaj za tretjino več krme. Če smo pridelali na hektaru do sedaj po 30 stotov sena in otave, bi se dal ta pridelek dvigniti na 45 stotov ali pa še bolj. Kaj to pomeni za zboljšanje naše živinoreje in njenih dohodkov, bo vsakemu jasno. Ali pa se zavedamo tudi dalekosežnosti takega uspeha? To je vprašanje! Zdi se, da ne, sicer bi napeli vse sile, da pridemo tudi pri našem travništvu tako daleč.

Pri nas imamo mnogo njivskih travnikov, namreč travnikov, ki ležijo med njivami. S takimi travniki kaže menjavati, da pridemo do boljših košenj. Navadno so ti travniki opešani in plevelni. Zato jih kaže preorati in za nekaj let obdelati za njive, da zemljo zopet zrahljamo, vgnojimo in očistimo od plevela. Nato pa te njive zopet zasejemo. Še prej je pa kak drug kos njive obsejati s travo in deteljo, da ne pridemo prvo leto

ob košnjo. Tako menjavanje travništva z njivami nam zagotavlja v pripravnih legah vse boljše pridelke na krmi in zato tudi boljše uspehe pri živinoreji.

S takih menjalnih travnikov dobimo lahko še enkrat tako bogate pridelke kakor prej. Zato jih imajo ponekod redno uvrščene v kolobar, slično kakor na primer lucerno. Takega ojačenja travništva smo pri nas na našem malem posestvu še bolj potrebni kakor drugod, če hočemo z našo živinorejo naprej.

Danes ni več težava spreminjati njive v travnike. Danes dobimo potrebna travna in deteljna semena v kupčiji in že čez leto dni imamo lahko najlepši travnik tam, kjer je rasel lansko leto krompir ali kaka druga dobro pognojena okopavina. Lotimo se takega menjalnega travništva in prihodnost nas bo učila, da smo prav storili. Potrebno mešanico za tako setev je treba seveda pogoditi, ker so trave v svojih zahtevah različnih lastnosti in ni vseeno, kakšne trave in v kakem medsebojnem razmerju jih sejemo.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Razpoloženje na žitnih tržiščih mirno. Metoma so cene ce.o popustile. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo: pšenico, baško, po 287.50 do 290 Din; moko «0» po 410 do 415 Din; tursčico, baško, po 305 do 307.50 Din.

ŽIVINA. Cene pri nas nespremenjene: na Dunaju pa so malo popustile Izvoz živine iz Jugoslavije s druge države, zlasti v Avstrijo, je neznaten.

HMELEJ. Na inozemskih tržiščih dosega jugoslovanski hmelj cene 2 do 17 Din za kilogram.

JAJCA. V zadnjem času so se cene nekoliko okrepile. Pri nas se giblje nakupna cena med 0.95 do 1 Din za komad.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo v valutah:

1 dolar za 56.25 do 56.45 Din;

v devizah:

1 dolar za 56.68 do 56.88 Din;

100 francoskih frankov za 221.44 do 223.44 Din; £

100 italijanskih lir za 297.02 do 299.02 Din;

mila rane ter jih obvezala. Ko si ležal ti ranjen, je ni bilo niti blizu. Morda se je zaljubila v lepega ago ter jo bo potem, ko mu zakrpa ranjeno kožo, popihala z njim tja dol v globoko Turčijo, kjer bo postala njegova žena in mu rodila par lepih sinov, ki bodo, ko dorasejo, gotovo prišli obiskat mene in tebe.»

«Molči!» je zarjul stari Višnjegorski in tako silno udaril s pestjo po mizi, da so poskočili vrči in krožniki. «Rečem pa, je nadaljeval s hripavim glasom, «ako bi se Helena zaljubila v tega Turka in zbežala z njim, grem takoj za njo četudi v zadnji kotiček Azije ter jo zakoljem na tistem mestu, kjer jo najdem. Tako Krista in krvi njegove!»

III. poglavje.

V spalnici gospe Helene.

Daniło se je. V spalnici gospe Višnjegorske je bil prižgan velik svečnik.

Na mehki postelji z baldahinom je ležal mladi lepi aga, še vedno v nezavesti. Rane njegove so bile skrbno izmite in obvezane. Ob postelji sedi v naslanjaču gospa Helena, si s polno, do ramen golo roko podpira svojo krasno glavo ter nepremično zre v obraz mladega Turka. Kako krasen je ta mladeček še zdaj, ko je bleđ in brez zavesti, kako lep mora biti šele, kadar nima zaprtih oči, ko hodi in se smeje. Bog ve, kakšne so njegove oči, gotovo take, katerih pogled seže ženski v dno srca. Hrepeneče je čakala, kdaj bo odprl oči. Kdo ve, ali se bo mogla sporazumeti z njim. Govorila je hrvaško in tudi nekoliko madžarsko, morda jo bo Turek razumel.

V njej se je izvršil čuden preobrat. Hipoma je začutila, da ljubi tega janičarskega vodjo z vsem ognjem svojega mladega srca, a starega svojega soproga da sovraži in zatuje.

Položila je roko na svoje grudi, na divje utripajoče srce ter šepnila: «Tiho, tiho, srce, umiri se! Nihče ne sme zvedeti za tvojo tajnost!»

Tedaj je aga rahlo zastokal in zmaknil z roko. Vstala je ter se sklonila čezenj. Popravila mu je odejo in mu obrisala potni obraz. Hipoma jo je zgrabila neka sila. Sklonila se je čisto k njegovi glavi, ter ga strastno poljubila na ustnice.

«Ljubim te, čeprav si pogan!» je šepnila. «Drag si mi postal takoj, ko sem te videla. S teboj zbežim na Turško in ostanem v tvojem haremu. Lepa sem, gotovo me boš ljubil.»

Sedla je nazaj v naslanjač ter se zagledala rekam v kot. Mahoma je začela govoriti s pravim glasom: «Že neštetokrat sem slišala govoriti, da ljubezen vzplamti v stotinki sekunde — da ljubezen, ki hipoma zagori, nikdar več ne ugasne. A tega nisem verjela do včeraj, ko sem uzrla obraz tega mladca.»

Zunaj se čujejo koraki. Vstopila je služabnica, noseča zajtrk. Ker je bila lačna, se gospa Helena ni branila jedi. Naglo je použila jed in služabnica je odnesla posodo. Kmalu nato je prišel mladi Višnjegorski. Premotril je ago in zopet odšel, ne da bi izpregovoril s svojo mачeho. Ko so se vrača zaprla za njim, se je gospa Helena oddahnila.

Minilo je več časa. Zunaj je nastal že velik dan. Helena se je dvignila ter ugasnila sveče

na lestencu. Ko se je vrnila k postelji, je opazila, da se mladi aga zaveda. Začel je urneje sopsti in bleđi obraz mu je jel polagoma rdeti. Zdajci se je zganil in odprl oči, začel je gledati okoli sebe, dokler se niso njegove plave oči srečale s črnimi očmi Helene. Mlada žena je zardela tako zelo, da se je zdelo, kakor bi ji vsa kri šinila v glavo. Nehote je povsila oči in stala ob postelji vsa zmedena. Aga jo je motril z občudujočim pogledom in njegove oči so se čudno iskrale. Hotel se je dvigniti. Vzpel se je na komolce, a tedaj ga je zbolela rana na prsih. Zavrtelo se mu je v glavi. Kriknil je bolešno ter omahnil na stran. Padel bi bil na tla, da ga ni Helena prestregla s svojimi rokami. Ljubeznivo ga je objela in rahlo položila nazaj na blazine.

«Bodite mirni, prijatelj!» je rekla priščno v madžarskem jeziku. «Oibanje vam lahko povzroči krvavenje ran. Ali vas zelo boli? Me razumete?»

Aga je prikimal in nato rekel s slabim glasom v najčistejši madžarsčini: «Kaj se je zgodilo z menoj? Ne morem se spomniti. Vidim, da nisem v domači kuli. Čutim, da sem ranjen, obvezan. Kje se nahajam? Kdo si ti, devojka? Kje je moj oče?»

Helena se nasmehne in odgovori z mehkim glasom: «Gospod, vi niste sedaj v domačem kraju. Ali se ne spominjate, da ste odšli na vojno v deželo kristjanov?»

Turek je zaprl oči. Gotovo je zbiral misli.

«Alah!» je vzkliknil zdajci. «Sedaj se spominjam. Zaostal sem za glavno četo. Boril sem se pred veliko kulo. Tam me je ranil

100 avstrijskih šilingov za 797.62 do 806.62 Din;
100 madžarskih pengov za 990.12 do 993.12 Din.

Sejmi

12. maja: Zagorje ob Savi, Koprivnik, Velika Loka pri Temenici, Lemberg, Planina (Štajersko), Slovenj-gradec, Teharje.

13. maja: Gradac (konji in biago), Rajhenburg, Poljčane, Velenje.

14. maja: Rakičan.

16. maja: Studenec pri Krškem, Moravče, Kočevska Reka, Srednja vas, Krka, Lukovec, Gornja Sušica, Vojnik, Pilštajn, Turnišče, Donja Dubrava, Racka, Kaniža.

18. maja: Tržič.

Kratke vesti

— Organizacija IX. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani od 30. maja do 9. junija 1929. Po informacijah, ki smo jih dobili od uprave Ljubljanskega velesejma, obeta biti letošnja prirediteljev velesejma prvovrstna. Zadovoljiti će sigurno vse, razstavljalce in kupce. Odrejeni termin je po mišljenju vseh zelo posrečen. Uprava velesejma je izdelala poseben načrt razstavitve, ki obsega: A. Mednarodni vzorčni velesejem, ki je razdeljen v naslednje skupine: 1. Strojna industrija. 2. Kmetijski stroji in orodje. 3. Kovinska industrija. 4. Avtomobili, motorji, bicikli, vozovi. 5. Elektrotehnika, fotografija, optika. 6. Radio. 7. Lesna industrija, pohištvo, pletarstvo. 8. Usnje in konfekcija, kožuhovinarstvo. 9. Tekstilna industrija in konfekcija, klobučarstvo. 10. Papir, grafika, pisarniške potrebnosti. 11. Galanterija, igrače. 12. Umetnostna obrt, fina mehanika. 13. Stavbena industrija. 14. Industrija živil. 15. Reklama. 16. Praktične novosti. 17. Razno. 18. Kemična industrija in kozmetika. B. Posebna razstava pohištva. C. Strojni oddelek, posebno bogat na kmetijskih strojih. D. Higijenska razstava za letošnji velesejem, preurejena in izpopolnjena. E. Avtomobilska razstava. F. Razstava meščanskih šol Slovenije. G. Radijska razstava. H. Razstava zajcev in perutnine. I. Skupine: belgijska, braziljska, italijanska s proizvodi, ki konvenirajo za import v našo državo. Uprava

velesejma dela na to, da bo ob priliki letošnjega velesejma nudila svojim razstavljalcem in posetnikom ugodno presenečenje.

— Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo za leto 1928. Iz poročila o delovanju Hmeljarskega društva za Slovenijo v preteklem letu posnemamo naslednje: Društvo je imelo 1100 rednih članov, ki so skupaj vplačali 18.020 Din članarine, in sicer potom poverjeništev, ki jih je bilo 43. Kakovost lanskega hmelja je bila nekoliko slabša od kakovosti drugih let, vendar je bila barva kobul prav lepo zelena in zlatozelena. Množina vsega pridelka se ceni na 25.000 do 28.000 starih stotov, pridelek na hektar pa povprečno na 8 stotov. Glede škodljivcev je omeniti hmeljsko stenico, ki se je junija meseca prikazala skoro na vseh nasadih Savinjske doline ter je povzročila precejšnjo škodo. V prav redkih nasadih poznega hmelja se je pomladi pokazala tudi peronospora, ki pa zaradi ugodnega vremena ni mnogo škodovala. Predprodajo hmelja, rakrano vnaši hmeljski kupčiji, upajo Čehoslovaki odpraviti na ta način, da se organizirani hmeljarji s častno besedo zavežejo, da svojega pridelka v bodoče ne bodo vnaprej prodajali. Ker bi bilo to sredstvo pri nas težko izvedljivo, so se poverjeniki društva odločili, opozoriti hmeljarje na občutno škodo, ki jo povzročajo predprodaje. Glede ukinjenja tranzitnih skladišč v Zalcu se je društveno vodstvo brzojavno obrnilo na kmetijsko ministrstvo ter na naše poslaništvo v Pragi. Vprašanje še ni končnoveljavno urejeno. Kakor znano, so morali naši hmeljski obiralci plačati za vožnjo po železnici v naše kraje polno voznino, ker prometno ministrstvo ni ugodilo pravočasno vloženi prošnji Hmeljarskega društva. Hmeljarsko društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1880., bo prihodnje leto slavilo 50letnico svojega obstoja.

— Kmetijski stroji bodo na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 9. junija v veliki izbiri postavljeni na ogled. Večina strojev bo obratovala, da se vidi njihovo delovanje. Med stroji bo več novih izumov, ki bodo tu prvič razstavljeni.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

mlad vitez. Kaj je bilo dalje, ne vem. Gotovo sem ujetnik.»

«Da, ujetnik ste, gospod,» reče Helena ljubeznivo, «a ne bojte se, vaše ujetništvo ne bo težko.»

Mladi Turek zastrmi v veliko podobo Križanega, ki visi na steni, a hipoma se okrene proti Heleni ter šepne slabotno: «Daj mi pit! Lepa deklica! Zelo mi je slabo. Ako nimaš drugega, mi daj vina, čeprav mi je kot muslimanu nedovoljeno, pil ga bom. Prosim te!»

Helena skoči k bližnji mizici, na kateri je stal vrč z vinom. Vzame ga in nastavi agi na ustnice. Turek je pil hlastno, v dolgih požirkih. Videti je bilo, da ga je močna pijača izdatno okrepčala.

«Alah!» vzklikne s čvrstejšim glasom. «Nikdar bi ne verjel, da neverniška pijača lahko tako okrepi človeka. Še nikoli nisem pil vina, pijače nevernih. Upam, da mi Alah ne bo zameril, ker sem ga pil danes. Mogoče me niti videl ni, ko sem pil, saj pravijo nekatere naši derviši, da je Alah že star in da venomer dremlje. Mašalah. Zelo dobra je ta neverniška pijača, čeprav je šejtanov izdelek. Oživila mi je kri in vrnila moči. Lepo se ti zahvalim za njo, divna devojka!»

S toplo hvaležnostjo je motril Heleno. Mahoma je potegnil njeno roko k sebi, si jo položil na ustnice ter jo pričel goreče poljubovati. Ni mu branila. Občutila je neskončno slast in pristrčno je gledala mlademu agi v oči. Krčevito je stiskal Turek njeno roko v svoji. Z neizmerno poželjivostjo je strmel v bujno ženo. Helena se mu je zdajci dražestno nasmehnila in rekla naivno:

«Čemu me tako gledate, gospod? Ali niste še nikdar videli mlade ženske?»

«Alah! Videl sem jih mnogo; Turkinje, Arabke, Perzijke, a take, kakor si ti, še nisem videl. Mašalah. Ti si divna, ti si čarobna!» je govoril aga strastno. «Tvoje oči so krasnejše od zvezd. Mašalah. Niti božanska Aiša, žena Alahova, ni tako zala, kakor si ti. Hotel bi, da bi bila moja. A povej mi, kdo me je spravil semkaj v to sobo. To ni selamlík, ampak harem, soba bul. Mogoče je to tvoja spalnica. Da, ti si prepustila svojo posteljo meni, tuju, dušmanu. Veliko srce ti bije v prsih. Gotovo si mi ti obvezala rane.»

«Storila sem le svojo dolžnost, kajti naša vera zapoveduje pomagati tudi sovražniku,» odvrne lepa žena nekam v zadregi ter zardi do las.

«Ali si ti gospodarica v tej kuli?» poizveduje Turek.

«Ne. Gospodar tukaj je vitez Zigismund, plemeniti Gall, katerega nazivajo Višnjegorskega,» pojasnjuje Helena.

«Alah herim!» se začudi Turek. «Torej sem ujetnik leva iz Višnje gore! O njem se govori do Stambula. Naši askerji trepečejo pred njim. To je silen strah pravovernih. Njegov meč je pokončal že nešteto prerokovih sinov. Ali si ti njegova hčerka?»

«Njegova žena sem,» je odgovorila Helena s prikritim gnevom.

«Žena! Alah. Zavidam ga, kajti radost je imeti tako ženo, kakor si ti. Ali ga ljubiš?»

«Ne! Sovražim in zaničujem ga!» odvrne Helena strastno.

DOMAČE NOVOSTI

* Kraljev prihod v Zagreb. Po vesti iz Zagreba bo odpotoval kralj 13. t. m. v Zagreb, kjer bo ostal nekaj časa.

* Desetletnica osvobodjenja Mežiške doline. Mežiška dolina bo praznovala 9. julija desetletnico osvobodjenja. Ker je naročitev posebnega vlaka preko Savinjske in Mislinjske doline zvezana z ogromnimi stroški (okrog 15.000 Din), se izplača le, ako je napovedana večja udeležba. Zato prosi odbor interesirana društva in korporacije, da najkasneje do 15. t. m. javijo približno število udeležencev, da lahko odbor vlak naroči. Vozni red posebnega vlaka bo objavljen v časopisih. — Odbor narodno-kulturnih društev v Guštanju.

* Posvečenje pomočnika ljubljanskega škofa. Po časopisnih vesteh bo novi ljubljanski škof-pomočnik dr. Gregor Rožman, ki je bil prideljen ljubljanskemu škofu dr. Jegliču, posvečen šele meseca julija. Do konca junija bo novoimenovani škof vršil še profesuro na ljubljanski univerzi (bogoslovna fakulteta). Baje bo škof dr. Rožman posvečen v Rimu ali pa morda od nadškofa dr. Bauerja v Zagrebu.

* Delavski zadrudni kongres. V zborovalni dvorani palače DZ v Ljubljani se je v nedeljo vršil občni zbor Zveze gospodarskih delavskih organizacij, katerega se je udeležilo veliko število delegatov, ki so zastopali 39 konsumnih in drugih zadrug. Kongresa so se udeležili nadalje zastopniki vseh delavskih zbornic z glavnim tajnikom dr. Tonalovićem na čelu. Kongres so pozdravile češkoslovaške in avstrijske zadruge, dalje Zadrudni savez iz Beograda in Zadrudna zveza v Ljubljani. Živahna debata se je razvila o novem načrtu zadrudnega zakona, o socialnopolitičnem pomenu zadrug in o kreditnem zadrudništvu.

* Svojo veliko noč so praznovali v nedeljo 5. t. m. pravoslavni verniki.

* Smrt priljubljenega župnika. Te dni je umrl 71letni gospod Janez Dobnikar, župnik na Jančah. Pokojnik je bil pri svojih faranah priljubljen in je imel nanje precej vpliva. Značilno za njegovo miselnost je dejstvo, da ni bilo v vsej njegovi župniji niti ene gostilne. «Ne dovolim, da bi se alkohol ugneznil v moji fari!» je večkrat ener-

Turek jo je pozorno premotril in rekel: «Prisegel bi, da si še devica?»

«Devica sem!» vzklikne lepa žena. «Še se me ni nobeden moški dotaknil. Svojega moža nisem še nikoli poljubila, odkar sva poročena.»

«Alah. Mlada bula si in gotovo ti je težko živeti brez ljubezni ob strani zasovraženega starca. Morda ljubiš drugega?» poizveduje aga predržno.

«Uganili ste, gospod,» odvrne Helena. «Ali me morda obsojate zaradi tega?»

«Kaj še, se nasmehne aga. «Hotel bi biti tvoj ljubček, lepa bula. Povej mi, zakaj si tako zaupljiva proti meni. Tujec sem in vendar mi zaupaš svoje najintimnejše skrivnosti. Saj vsakomur vendar ne pripoveduješ, da si nezvesta svojemu možu?»

«Ne,» odvrne Helena in zardi. «Še sama ne vem, zakaj sem tako odkrita proti vam. Priznavam da ste mi simpatični.»

Te besede je izgovorila s čudnim poudarkom in njene oči so se potopile v agine.

Pristrčno ji je aga stisnil roko in Helena mu je stisk vrnila. V njenih očeh je vzplamtel ogenj strasti. Aga je to opazil in droben usmev mu je spreletel ustnice.

«Ta krasna neverniška bula bo moja,» je pomislil nekam škodoželjno. Sklenil je, da si jo mora pridobiti. Ko ozdravi, bo z njeno pomočjo pobegnil in tudi njo odvedel s seboj. Da bi ga le vitez Zigismund ne zaklenil v kakšno luknjo, ko se mu zacelijo rane. Zamislil se je.

(Dalje prih.)

gično odločil stari gospod, kadar se je sprožilo vprašanje nove gostilne. Župnik Dobnikar je bil tudi učitelj na janski šoli. Opravljal je to mesto le kot dnevničar. Stari mož je bil zaradi darežljive roke znan po vsej okolici. Blag mu spomin!

*** Gradba novega mostu pri Zidanem mostu.** Končno so odobreni vsi načrti za preureditev železniške postaje v Zidanem mostu in za gradbo novega modernega betonskega mostu. Gradbena dela so poverjena stavbni tvrdki Slavec v Kranju kot najcenejšemu ponudniku. Dne 1. t. m. so se pričela prva dela. Za gradbo betonskega mostu je določenih pet milijonov dinarjev in most mora biti že letos dograjen. Za popolno preureditev kolodvora pa je določena daljša doba. Računati je, da bo postaja v Zidanem mostu popolnoma preurejena do jeseni 1930. S preureditvijo postaje bo omogočen hitrejši in direktnější promet med Ljubljano in Zagrebom, odnosno med Mariborom in Zagrebom. Zidani most bo postal moderno prometno križišče.

*** Romarsko cerkvico v Tunjicah nad Kamnikom,** ki je bila poškodovana na velikonočno nedeljo po požaru, so pričeli te dni popravljati. Zidarska dela je prevzela firma Seršen iz Ljubljane. Upajo, da bo cerkvica restavrirana do praznika sv. Ane v mesecu juliju. Škoda je bila ocenjena na pol milijona dinarjev in se bodo stroški krili deloma iz že nabranega denarja in prispevkov v lesu.

*** Posvetovanje o regulaciji Savinje.** Te dni je bil sklican v Celje na mestni magistrat ožji posvetovalni sestanek glede regulacije Savinje in njenih pritokov. Doslej je zbranih za izvršitev regulacije 8½ milijonov dinarjev, potrebno je pa še najmanj poldrug milijonov dinarjev.

*** Železnica št. Peter v Savinjski dolini-Domžale-Škofja Loka.** Dne 1. maja je imel odbor za to železnico v Škofji Loki sejo, ki so se je udeležili tudi zastopniki iz Blagovice in Domžal. Stvar stoji ugodno in je upati, da bomo v doglednem času dobili novo železnico, ki bo vezala štajersko po najkrajši poti s Selsko in Poljansko dolino.

*** Gradba ceste Črna-Kranjski rak-Luče.** Dne 18. t. m. ob desetih se bo vršil komisijski ogled v svrhu določitve trase za cesto Črna-Kranjski rak-Luče.

*** Hmeljarjem.** Glavni občni zbor Hmeljarskega društva v Zalcu bo kmalu. Na njem se bodo določile

smernice za razvoj našega hmeljarstva za desetletja, zato vsi do zadnjega v našo stanovsko organizacijo!

*** Društva in organizacije,** ki imajo za letošnjo pomlad predvidene svoje kongrese in slične prireditve, prosi uprava Ljubljanskega velesejma, da te postavijo v čas letošnjega pomladnega velesejma od 30. maja do 9. junija. Svoje sklepe naj društva sporoče naravnost upravi velesejma, ki jim bo šla v vsakem oziru na roko.

*** Tombola Sokola v Bohinjski Bistrici** se bo vršila 14. julija z zelo bogatimi gobitki.

*** Vestnik Ljubljanskega velesejma** je izšel. Izdala in založila ga je reklama «Saturn» v Ljubljani. Revija prinaša več aktualnih gospodarskih člankov, člankov o radiu, sportu, turistikah itd., krasi pa jo tudi mnogo zelo lepih slik. Revija je interesentom pri uradu velesejma brezplačno na razpolago.

*** Za glavno sodno razpravo proti Puniši Račiču** in tovarišem postaja zanimanje čim dalje večje, zlasti glede na to, koliko občinstva ji bo moglo prisostvovati. Proces, ki se bo začel 28. t., se bo vršil namreč v dvorani sodišča I. stopnje, ki je zelo majhna in more iti vanjo samo kakih 100 oseb. Predsednik sodišča I. stopnje, Milivoj Petrovič, se je namreč postavil na stališče, da se ima razprava vršiti v istih prostorih, kakor se vrše vse druge razprave. Zmanjšalo se bo tudi število odvetnikov, katerih se je doslej prijavilo okoli 30, in sicer po želji glavnega obtoženca Puniše Račiča samega, tako da bodo ostali samo trije ali štirje. Računa se, da bo razprava trajala šest do osem dni.

*** Pošto v Zgornji Sv. Kungoti,** ki je postala s 1. t. m. pogodbeno, je prevzel pogodbeni poštar g. Mirko Konjedič iz Semiča, dosedanji nameščenci pa so bili premeščeni.

*** Sekanje smrek na Šmarjetni gori.** Član občinske uprave v Kranju, g. Franc Gorjanc, je na zadnji seji občinske uprave stavil nujen predlog, da se na pobočju Šmarjetne gore posekajo smreke in prodajo na javni dražbi. Les je že dorasel. Po cenitvi strokovnjakov je na Šmarjetni gori lesa okrog 1000 kubičnih metrov, ki je last mestne občine.

*** Nesreča pri delu.** Te dni se je na Ježici pri Ljubljani težko ponesrečila 16letna delavka Roza Jakopičeva, zaposlena v Jelačinovi tovarni zamaškov. Pri stroju jo je zagrabil nož in ji odrezal

prstanec in meziniec. Na njeno vpitje so prihiteli ostali tovarniški delavci, ki so jo vso krvavo nesli od stroja. Ubožica je morala iti peš v spremstvu svoje tovarišice v bolnico.

*** Strašna smrt voznika.** Pri Šturijah se je ponesrečil 52letni voznik Peter Krečič. Padel je na strmi cesti z voza na tla in prišel pod kolo, ki mu je zmečkalo glavo. Konja sta stekla naprej, dokler se ni voz prevrnil v cestni jarek.

*** Toča v Prekmurju.** Te dni se je usula nad Mursko Soboto in nad kraji proti Muri debela toča, ki je kmalu pobelila ceste in polja. Edina sreča, da pomladna setev zaradi neprestanega mrzlega vremena še ni tako velika, da bi mogla toča napraviti občutnejšo škodo.

*** Mrliški vozovi v Prekmurju.** Tudi v Prekmurju je navada, da nosijo mrliča na ramenih k zadnjemu počitku. V zadnjem času so pa začele občine kar tekmovati, katera bo prej imela svoj poseben mrliški voz. Več občin ga je že naročilo.

*** Požar v Vincarjih.** Te dni je požar upeplil hišo, skedenj in hlev malemu posestniku Franu Groharju, po domače Tajnetu, pridnemu gospodarju v Vincarjih. Goreti je pričelo po kosilu, ker so se menda vnele saje in od njih tram ob dimniku. Nastal je velik požar, ki je grozil uničiti vso vasico, posebno ker leže Vincarji za hribom za Škofjo Loko, tako da požara ni bilo takoj videti. Prvo je prihitelo na pomoč vojaštvo bataljona pod poveljstvom majorja Bakiča, obenem pa z motorno brizgalno gasilci iz Škofje Loke in Stare Loke. Z izdatno pomočjo vojaštva se je posrečilo ogenj lokalizirati, da se ni razširil na sosednja poslopja. Vsi so občudovali veliko požrtvovalnost gasilcev, zlasti pa vojakov, ki so pod premišljenim vodstvom svojega poveljnika storili vse, kar so mogli, da so rešili Groharju vsaj nekaj bornega imetka.

*** Smrt v rešilnem avtomobilu.** Pred dnevi so prepeljali z vozom v Kranj 17letno Marijo R. iz Gornje Besnice v smrtonosnem stanju zaradi pričakujočega poroda. Prvo pomoč ji je nudil zdravnik doktor Bežek, na kar so jo takoj odpeljali z rešilnim avtomobilom gasilskega društva v Ljubljano. Revica je umrla že med potjo.

*** Najden utopljenec.** V petek je odšel 59letni Fran Domiter iz Maribora v St. Peter na obisk k sorodnikom. Od tistega časa so ga domači pogrešali. V soboto pa so pri St. Petru našli v dravski strugi

Gustav Strniša:

Mili dom

«Pogumni ste, oče, da tukaj prebivate!»

Kmet Jeran gleda novodošleca, ki ga je nagovoril, in se zasmije:

«Zakaj pogumen, gospod? Smrt me lahko povsod dohiti, ali ne? Sicer sem pa že star in ničesar se nimam bati.»

«Jaz bi pa vendarle ne hotel bivati tu, saj je znano, da rogovilijo tukaj plazovi in so že marsikoga pokopali pod seboj», odvrne tujec.

«Dolgo časa že čepi tukaj ta bajta. Nikoli se ji ni nič hudega pripetilo. Plazov se ne bojim. Moji hiši se vedno umaknejo, kajti zvesto jo varuje pred njimi strma stena, pod katero hišica stoji kakor pod plaščem skrbne matere; saj se je celo že pripetilo, da so prihruli plazovi, zdrčali preko nje in se je niti doteknili niso», ugovarja starec.

Prihajač se nasmehne, se zatre hipec v strmino nad kočo in odide s starcem v hišo.

Sredi snažne izbe se šopiri javorjeva miza, vsa bela in praznična, okoli nje vstajajo visoki stoli na krepkih nogah. V kotu se stiska staro razpelo, pod njim je pripet šopek planink, ki se belijo iz mračine.

Za mizo sedi kočarjeva hčerka Anka in plete. Ko zagleda tujca, zardi in vstane.

Došleca očara krasota deklice. Anka je srednjeveliko vitko dekle rjavega obraza in oči, ki se iskre kakor potresene s svetlim modrikastim prahom. Anka se ozre v tujca brez zadrege, da sam pri tem povese pogled in se zagleda v majhne noge bde deklice.

«Če bi ne bil poprej govoril z vašim očetom, bi bil prepričan, da ste gorska vila, ki si je v tej kočici izbraja svoj dom», je dejal vstopivši in sedel k mizi.

Deklica se je komaj vidno nasmehnila.

«Ne verjamem, gospod. Pri nas je vse preveč preprosto.» Vstala je in odšla iz sobe. Takoj se je vrnila s skledo kislega mleka in hlebom ajdovca. Oboje je postavila pred tujca in ga povabila, naj se posluži. Turist si ni dal dvakrat reči. Takoj je segel po leseni žlici, vzel kos kruha, ga podrobil v mleko in začel prav po domače otepati zdravo jed. Med jedjo se je ves čas pogovarjal.

«Semkaj so me prestavili. Finančni starešina sem. Tihotapce bom lovil po hribih s svojimi pomočniki. Že danes sem prišel, da si te kraje še pred nastopom službe dodobra ogledam», je omenil paznik in pogledal očeta in hčer radoveden, kakšen vtis bodo napravile njegove besede.

«Tihotapce? Hm, hm, neprijeten posel! Hm, hm, smrtno sovražnike si človek nakopje», omeni starec.

«Morda pa ne bo tako hudo. Sam sem kmečkega rodu. Moj oče je bil trda gorenjska korenina, mati pa zemljaka hči. Tudi jaz čutim veselje do prirode v svoji duši, samo nekaj cigansko nemirnega je v meni. Pohajal sem šolo, pa je nisem dovršil. Prestopil sem k financ. Malo je manjkalo, da nisem po odhodu iz šole sam postal tihotapec. Ugaiali so mi ljudje, ki vse noči tavaio v božji prirodi in žive v večni nevarnosti. Pa je nastopil moj oče in dejal: „Fant, ali v službo, ali pa od

hiše!“ In tedaj sem se vzdramil in si izbral pošten poklic.»

Starešina je trenutno umolknil in potem nadaljeval:

«Verujte mi, da želim tihotapcem dobro! Zlepa jih hočem odvaditi njihovega posla. Morda bo šlo! Spočetka bom z njimi obziren in dober, če pa ne bo pomagalo, pojdemo na nož. Upam pa, da ne bo treba prevečkrat rabiti orožja!»

«Naši fantje so pogumni, ničesar se ne boje», odvrne Anka.

«Tudi jaz sem pogumen, pa ne mislite, da se hočem s tem hvaliti. Mlad sem še, pa sem bil že krščen s svinčenkami svetovne vojne. Zrl sem nešteto krat smrti v obraz, da se je že skoro ne bojim. Ali nima naš kmet dovolj svojega dela in jela? Čemu ne morejo taki ljudje opustiti tihotapstva?»

«Ne vem vam odgovoriti. Mnogi, revnejši, trdijo, da se s tem poklicem najlaže odresejo svojih dolgov; nekateri so pa menda tihotapci že kar iz navade», pripomni starec in pospremi gosta iz hiše.

Pojdimo za starešino tudi mi v strmino in se oglejmo naokrog!

Koča kmeta Jerana stoji nekako sredi gore Strme, mejaške dveh držav. Sosedba te gore je snežnik Skala, katerega vrh je skoro do polovice gol, pokrit s plastmi skalovja, ki strmo pada v nižino. Tudi Strma ne zaostaja mnogo za svojo sosedo. Obe gori se združujeta v ozkem sedlu. Znani sta po svojih plazovih, ki pomladi večkrat prideta v dolino.

Po teh hribih plezajo marsikatero noč tihotapci, ki poznajo vsako kozjo stezco na gori in

njegovo truplo. Revež se je najbrže v navalu živčne razburjenosti zatekel k alkoholu in našel nepričakovano smrt v dravskih valovih, ni pa izključena tudi nesreča.

* **Avtobus zgorel.** Na poti med Zgornjo Sv. Kunigoto in Mariborom se je v soboto zjutraj pri potniškem avtobusu g. Rudolfa Smoniga vžgala os in avto je bil kmalu ves v plamenih. K sreči so pošto še pravočasno rešili in tudi potnikom se ni zgodilo nič hudega. Avto je postal popolnoma neraben in ima lastnik občutno škodo. Katastrofa je nastala zaradi pomanjkljivo namazane osi.

* **Huda nesreča.** V tvornici za dušik v Ružah se je ponesrečil v soboto med delom ključavničar Ludovik Hape. Bil je zaposlen pri postavljanju neke nove peči. Pri tem je padel naj velik kos železa in mu zlomil ključnico. Tvorniški zdravnik mu je nudil prvo pomoč, na kar so ga izročili v domačo nego.

* **Samomor.** V soboto se je obesil v Tivoljuh urokoni rudar Alojz Umek v svoji dvorani. Našla ga je njegova žena. Nesrečnik je visel tako, da je bilo truplo skoro popolnoma na tleh. Vsaka pomoč je bila zaman.

* **Obup zaradi odpusta iz službe.** Delavec državnih železnic Josip Janžekovič iz Studencev, mizar po poklicu, je bil pred mesecem odpuščen iz službe, kar ga je močno potrla. Ker pa so ga mučile vrhutega še razne druge neprelke, se je te dni odločil, da gre prostovoljno v smrt. Odšel je v studeniški gozd, kjer si je zadrnil jermen okrog vratu in se obesil na neko drevo. Baš tedaj pa je prišel mimo gostilničar Schrei iz Studencev. Presenečen nad nenavadnim prizorom, je skočil takoj z obupancu in mu še pravočasno snel jermen z vratu. Toda Janžekovič nikakor ni bil zadovoljen, da je bil moten v preseljevanju na drugi svet, in je svojemu rešitelju v zahvalo izjavil, da vse skupaj ne pomaga nič, ker hoče za vsako ceno v smrt. Gostilničar Schrei je takoj spoznal položaj in odhitel na orožniško postajo v Studence povedat, kaj je pravkar doživel. To priliko je obupni Janžekovič porabil, da poskuša drugič izvršiti svoj načrt. Ko je prišla orožniška patrulja takoj po obvestilu na kraj dogodka, je našla Janžekoviča zopet visečega, to pot na traku od spodnjih hlač. Orožniška patrulja je trak takoj prerezala in odvedla obupanca domov.

* **Zalostna smrt krojaškega mojstra.** Te dni popoldne je prišel v celjsko mestno kopališče 74letni

krojaški mojster Jakob Trobiš in najel kadno popel. Blagajničarki je še dejal, da se kople zadnjič, ker se bo odpeljal v nekaj dneh k svoji hčerki v Zagreb. In res je bila to zadnja njegova kopel. Odšel je v kabino in se začel kopati. Čez eno uro je odšla upraviteljica kopališča pogledat v kabino, zakaj Trobiša ni ven. Ko pa je vide'a obleko še vedno ležati na mizi, obenem pa je slišala šumenje vode, je bila prepričana, da se Trobiš še kople. Uro pozneje ji je pa stvar postala sumljiva, ker je bil Trobiš že dve uri v kopeli. Poklicala je kopališkega strojnika, ki je našel Trobiša v kadi mrtvega. Mrtvec je ležal po strani in imel glavo pod vodo. Trobiša je med kopanjem zadela srčna kap.

* **Huda nesreča žagarskega delavca.** Na žagi v Mošeniku pri Savi je bil zaposlen 33letni Alojzij Peršin. Ko je skladal hrastove deske, se je prevernila skladovalnica. Peršin, ki je vojni invalid, ni mogel urno odskočiti in deske so ga podsule. Ko so dvignili ponesrečenega Peršina, je krvavel iz obeh nog. K poškodovancu so poklicali iz Litije zdravnika, ki je ugotovil, da ima delavec obe nogi zlomljeni. Peršina so odvedli v ljubljansko bolnico.

* **Požar v Slovenski Bistrici.** Dne 3. t. m. popoldne je nastal v gospodarskem poslopu tukajšnjega gostilničarja Frangeša nenadoma požar, ki se je jel naglo širiti na sosedna poslopja, na postranski del hiše gđc. Oračove ter na ledenico gostilničarja Neuholda. Združenim naporom domačega gasilnega društva ter vojaštva, ki je bilo takoj na mestu nesreče, pa se je posrečilo požar lokalizirati.

* **Razburljiv prizori na Savinji.** Te dni proti večeru je naglo drčala skupina splavov na precej narasli Savinji mimo Laškega. Eden izmed njih je trčil v Šmarjeti ob ostanke tamošnjega mostu in se razbil. Enega izmed obeh splavarjev je voda odnesla naprej ter se mu je posrečilo priti na suho pod gostilno «Pri lipi», drugi pa se je ujel za še stoječi mostni steber, ob katerega ga je les pritisknil z vso silo tako, da je visel tam v obupnem položaju in glasno klical na pomoč. Prihiteli domačini so ga z veliko težavo z vrvmi spravili iz vode.

* **Katastrofalen požar v Glinku na Dolenjskem.** Te dni je nastal v Glinku v Mirnski dolini požar v skednju 28letnega posestnika Antona Vavtarja baš v času, ko je imel ta svatbo. Čim so svatje slišali, da

gori, so planili izza miz in hoteli na dvorišče gasiti. Kmalu se je vnel Vavtarjev kozolec in nato še hiša. Ognjeni utrinki so planili tudi v hišo Ane Novakove, njeno gospodarsko poslopje in kozolec. S tem pa požar ni zaključil svojega razdiralnega dela. Žrtve ognja so postali še naslednji posestniki: Jožef Golob (hiša, hlev, skedenj, čebelnjak, svinjaki), Franc in Jožef Kurat (hiša, kozolec, hlev, šupa, svinjak), Marija Brajerjeva (hiša, hlev, svinjak, kozolec). Pogorelo je skupno 19 objektov do tal z vsemi pridelki in orodjem ter deloma z živino. Gasilci iz Mirne, potem iz Mokronoga, Ševnice, Št. Ruperta in Sela so delali z vsemi močmi in posrečilo se jim je obvarovati vsaj dve niši v vasi, ki ju požar še ni dosegel. Strašno prizadeti vaščani so nujno potrebni pomoči.

* **Smrtna nesreča vojaka.** Na cvinku med Tavčarjevo gostilno in črnuškim mostom blizu Ljubljane se je ubil vojak Ivan Furek, ki se je skupno s svojim tovarišem Franom Potočnikom iz Kamnika vozil na motornem kolesu. Na ostrem ovinku je zaradi prehitre vožnje motor spodneslo in oba vojaka sta padla. Pri padcu je priletel Furek naravnost na glavo in kmalu izdihnil Potočnika, ki si je zlomil levo nogo, so prepeljali v bolnico.

* **Pogojnega odpusta kazni,** ki ga po starih predpisih kaznenci iz Slovenije in Dalmacije niso poznali, so po novem zakonu o izvrševanju kazni postali sedaj deležni tudi naši obsojenci. Na predlog komisije, ki je imela te dni sejo pri ministrstvu pravde, je bil dovoljen pogojni odpust kazni prvič tudi 20 kaznencem mariborske kaznilnice, ki so bili obsojeni od prečanskih sodišč, ker so prestali dve tretjini, odnosno polovico kazni ter so se v kaznilnici lepo vedli. Večina jih je iz Slovenije, ostali iz Dalmacije. Na pogojnem odpustu morajo živeti v kraju, katerega jim je določilo ministrstvo, tako dolgo, kolikor bi sicer trajala njihova kazen. Ako se želijo iz važnih razlogov preseliti, morajo poprej javiti pri občini. Ako med odpustom izvrše kako novo kaznivo dejanje, pa ministrstvo pravde odredi, da se morajo vrniti v kaznilnico in odslužiti ves ostanek pogojno jim odpuščene kazni.

Podjetnost starega zaljubljenca. V Badnu pri Dunaju se je odigrala te dni ljubavna pustolovščina, katere junaka sta ruski begunec Kasarinov in soproga nekega badenskega zdravnika, ki je filmska igralka. Med filmsko igralko in Kasarinovim, ki stanuje v isti hiši, se je razvilo

stopajo varno čez hrib kakor po ravni poti. Včasih skušajo prenesti blago; v drugič vlečejo po zložitih ovinkih živino, ki ima gobce ovite s cunjami in dobro prevezane, da se ne izda. Tihotapcem se nevarni izlet večkrat posreči. Mnogokrat jih pa zasačijo obmejni stražniki, vršeči to svojo težavno službo. Pazniki odvezamejo tihotapcem blago, jim zarubijo živino in jih odvedejo pred sodišče. Če se pa tihotapci postavijo v bran, se čisto vname boj in ta ali oni obleži težko ranjen, ali pa tudi mrtev.

Nekaj sličnega se je pripetilo bivšemu starešini. V boju s tihotapci je dobil težko rano in je le polagoma okreval. Ker je bil že starejši človek, je prosil, da so ga prestavili v mesto, a nadomestili so ga z našim novim znancom mladim uradnikom Jožo Mrakom.

II.

Stari Jaka Jeran je sam doma v svoji hribovski koči. Komaj slišno se pogovarja s seboj, hodi okoli hiše, krmi svoji kozi, se praska po svoji resasti glavi in postaja pred kočo.

Zarja se je razlila čez gore in pozlatila okolico. Planjava tone v valovih blestečih rož, ki sijajo na vse strani. Skoro navpične stene Skale odbijajo žarečo sinjavo kakor brušena iskrea se zrcala.

Starec posedi pred hišo in se zamakne v lepoto zemlje, katero je že tolikokrat opazoval s svoje višave.

Starec skloni glavo, ki zasije v poslednjem žaru toneče zarje kakor svetnikova glava v

ognjeni sinjavi. Od nekod je prinesel veter glas večernega zvona. Zarja se je skrila na obzorju. Preko hriba se je sklonila ogromna senca, ki je počasi obšla vso dolino.

Po stezi je prihitela Anka in obstala pred zamišljenim starcem:

«Očka, pojdiva v hišo, mrači se že!»

«Pa pojdiva, da se oblečeva in vrneva na kresovanje. Na tebe sem mislil, skrbi me, kaj bo s teboj, če umrem. Pripravnega človeka manjka, da bi te poročil in odvedel s seboj v dolino. Zdrava si, mlada in močna, treba je, da se poročiš. Tu ne boš mogla sama ostati, kaj boš počela tu brez mene — ženska v samotiji?»

«Ne bom ostala tukaj, oče, Tomaž se večkrat oglasi. Ne vem, če ga imam rada; o tem nisem še razmišljala, ampak dober fant je! Kaj mislite, oče?»

«Ni napačen fant, trma goranjska. Ampak svoje mnenje imam o kontrabantarjih in ni mi všeč, da se fant peča s tihotapstvom. Kmet naj bo, kakor je bil njegov oče! Ne morem pomagati nihče pri nas ne obsoja tihotapcev, jaz jih pa obsojam; kaiti njihovo delo se mi ne dozdeva pošteno, sicer bi ne imeli opravka z možmi postav. Dajmo kralju, kar je njegovega, a Bogu, kar je božjega!»

Starec je umolknil. Pokril je glavo s polhovko in oblekel volčeno jopo. Odšla sta nad kočo na Steno, kjer je vsako leto gorel kres.

Že podnevi je starec privlekel s pomočjo Anke nekaj debelejših drv. Nekateri bližnji dolinci, mladi fantje so prihiteli že prejšnje dni in nanosili visoko grmado.

Kma'u se je zbralo nekaj ljudi, med katerimi je bil tudi Tomaž.

Oče Jeran je prinesel tekoče smole, ki jo je vlijal na drva, da so vzplamtele v ognjen zubelj.

Fantje so ogledovali kresove po sosednih nizkih hribih in jih šteli. Nekateri so poskušali preskočiti kres. Preveč drzen ni bil nobeden, preblizu Stene so bili in lahko bi komu spodrsnilo, da bi padel preko skal.

Tomaž je hodil z mogočnimi koraki okoli ognja. Njegova krepka postava je sijala v svitu plamenov in se ostro rezala v temo. Ko je zagledal Anko, se ji je približal z veliko dolgo palico in se pognal pred njo v mogočnem loku čez kres ter se vrnil ves razigran in židane volje.

Anka ga je gledala in vesela ga je bila. Občudovala je njegovo zdravje, spretnost in moč. Tomaž je pa mislil, da je to liubezen, in ponosno je korakal poleg nje in očeta, ko sta se vračala v kočo.

«Nocoj je pravi večer! Kresna noč vlada nad zemljo in ta večer je praznik skrivnosti. Prisedi k meni, hčerka! O duhu prirode ti bom govoril, o dobrem duhu matere zemlje!»

Na nizkem stoicu sedi stari Jakob, pred njim brli leščerba. Ljerk pospravila nekaj po hiši. Na očetov klic vzame pručico, sede k starcu in se zagleda v njegov častitljiv obraz.

«Spominjam se nekdanjih dni. Mlad sem in razposajen. Pri nižinskem kmetu služim za pastirja. Vse se mi smeje, povsod je sama radost, žalosti sploh ne poznam. Vem le, da so mi umrli že v nežni mladosti starši, da sem sirota, kar pa čutim le ob prazniku Vseh ver-

pred meseci ljubavno razmerje. Nekega dne je poslala žena pod neko pretvezo svojega moža z doma in njegovo odsotnost je porabila, da je pobrala svoje stvari in izginila. Možu je pustila pismo, v katerem pravi, da je odpotovala k svoji bolni sestri na Dunaj in da s. zvečer vrne. Toda mož jo je zaman čakal. Ko je zvedel, da je tudi Kasarinov izginil, je prijavil zadevo policiji. Policija je čez nekaj dni Kasarinova aretirala, in sicer v Badnu, kjer se je skrival, hoteč odpeljati nezvesto ženo v Pariz. Zdravnikova žena ga je čakala v Salzburgu, odkoder je pisala in izdala svoje skrivališče. Zanimivo je, da je Kasarinov star že 64 let. Kljub šestim križem se je zapletel v ljubavno razmerje in je hotel zdravnikovo ženo ugrabiti. Kasarinov je sploh zelo podjeten mož in se je rad smukal okrog mladih dam. Pripovedoval je, da je sorodnik bivše carske rodbine in da se mu obeta ogromna dedščina.

* **Porotne razprave v Gorici** se bodo pričele 13. maja. Te dni so bili izžrebani porotniki, 30 rednih in 10 nadomestnih. Med prvimi je 18 Tržičanov, 4 so iz Gorice, 2 iz Krmine, 1 iz Idrije, 1 iz Sežane, 1 iz Vipave, 1 iz Sv. Lucije, 1 iz Rude, 1 iz Bovca. Vsi nadomestni porotniki so iz Gorice. Med porotniki ni nobenega Slovenca.

* **Uboj iz maščevalnosti.** Pred dvema letoma je sedaj 30letni zidar Janez Inglič s Klanca v prepiru nabil sedaj 21letnega posestnikovega sina Cirila Petka s križa in od tedaj je Petek koval maščevalni naklep, ki ga je v soboto na nečloveški način izvršil. Ivan Inglič je bil v soboto v Lukovici na sejmu, kjer je prodajal lončeno robo. Namenjen je bil ob povratku še h krojaču na Križu po novo obleko in se je spotoma ustavil v gostilni na Križu, popil je četrtinko vina in odšel. Kaj se je potem zgodilo, je povedal zverinski morilec sam popolnoma ravnodušno. Ciril Petek je že v soboto popoldne v družbi nekega Sušnika navalil na Hafnerja iz Mlake, ki jima je pobegnil in si rešil življenje. Ves večer je pričakoval Petek Ingliča na cesti in šele pozno v noč je videl svojo žrtev stopiti v gostilno. Skril se je v zasedo in s težkim kolom zamahnil z vso silo po Ingliču. Zadel ga je na vrh glave s tako močjo, da se je Inglič takoj zgrudil s prebito lobanjo. Sirovini to ni bilo dovolj, zamahnil je še enkrat in mu popolnoma zmrcvaril obraz. Druge poškodbe na telesu izpričujejo še nadaljnje udar-

ce. Mimoidoči so smrtno ranjenega Ingliča odnesli na njegov dom na Klanec, kjer je umrl. Obveščeni orožniki so takoj aretirali Petka in Sušnika ter oba privedli v zapore v Kamniku. Ciril Petek je dejanje popolnoma mirno priznal in povedal, da je imel namen maščevati se za svoječasno dobljene zausnice že dve leti in da mu ni pav nič žal. Značilno za sirovost in pokvarjenost mladega hudodelca je, da se je smejal, ko so ga orožniki odvedli. Ljudje pravijo, da bi morale biti tudi za take premišljene sirove poboje kazni: glavo za glavo.

* **V davčni urad v Prelogu** je bil izvršen vlom in te dni je Dane Lovnički, ki je bil udeležen pri vladu, izdal kraj, kjer je bil v Ogulinu zakopan denar, ukraden pri vladu. Lovnički je bil pred dvema mesecema izpuščen iz Lepoglave na pogojni dopust in nihče ni mislil, da bi imel on, ki je komaj prišel iz ječe, zopet kaj na vesti. Aretiran je bil od zagrebških detektivov kot sumljiv, ker se je vozil okoli z avtomobilom kakor kak grof in porabil dnevno približno 5000 Din. Možak je v Zagrebu priznal, da je denar ukraden v Prelogu, zakopan v Ogulinu. Zares so na mestu, ki ga je pokazal, našli 89.000 Din. Lovnički je izjavil, da ima še na drugem mestu zakopanih 15.000 Din, vendar pa tega denarja doslej še niso našli.

* **Z bodalom je sunil v trebuh 30letnega delavca Miho Zadnika v Trstu mornar Just Valkovič.** Zadnika so prenesli takoj v bolnico. Valkovič so aretirali. Žalostnega dogodka je kriva ljubosumnost.

* **Prijeta pomagača.** Po uspelem Jožefovem sejmu je odrinil lastnik vrtljaka in gugalnice France Tomac, ki je prezimoval letošnjo zimo v studeniškem pratu ob Mariboru, v širni svet iskat zaslужko. Naložil je svoje premoženje na vozove in krenil na deželo, s seboj pa je vzel dva pomagača, ki sta služila pri njem že v Studencih. Pred dnevi je prišla potujoča družba do Celja, kjer se je nameraval lastnik vrtljaka ustaviti za dalje časa. Med potjo sta pomagača gospodarjevo zaupanje zlorabila in odnesla iz stanovanjskega voza gospodarjev kovčeg, ga v bližnjem grmovju s silo odprla in pobrala iz njega vso gotovino, zlatino ter svoji delavski knjižici. Gospodar je tatvino opazil, jo javil oblasti in kmalu nato je studeniška policija aretirala osumljenca, ki sta tajila tatvino, izdali pa sta ju de-

lovski knjižici, ki sta ju odnesla iz kovčega. Seveda sta nato tatvino priznala. Tomcu sta poleg zlate ure, verižic in zapestnic odnesla 1500 Din v denariju, za kar bosta polagala račun pred celjskimi sodniki.

* **Žalostno oglarenje.** Iz Št. Jurja pod Kumom poročajo: Prejšnjo nedeljo se je vršila pri nekem posestniku svatba. Zvečer so prišli oglarit fantje, ki pa so bili iz dvojnih vasi; nekaj je bilo Šentjurčanov, par njih pa iz Konšice. Ko jih je gospodar dobro pogostil, je prišlo do pretepa. Nekateri so izkupili hude udarce s kolj in dobili rane z noži. Zdaj prenašajo bolečine v postelji. Fante so le s težavo pomirili svatje. Orožniki so bili takoj obveščeni o pretepu, ter so storili potrebne korake, da se izsledijo krivci.

* **Morilec novinarja Ristovića obsojen na 15 let.** Zagrebško sodišče je izreklo razsodbo proti morilcu beograjskega novinarja Ristovića, in sicer je bil morilec Šunić obsojen na 15 let ječe, ker je oddal na Ristovića sedem revolverskih streliv z namenom, da ga umori. Razen tega je kriv, da je ranil detektiva Plantazarja in mladeniča Matišića.

* **Nevarna tujemu imetju.** 35letni Anton Vovk, ki se rad izdaja za Antona Privška, doma iz Mišlinja v slovenjegraškem okraju, se je svoj čas seznanil z lepo ciganko neznanega imena, v katero se je silno zaljubil. Prišel je živeti z njo skupno življenje in plod ljubezni sta dva nezakonska otroka. Vovk in ciganka se potepata že nekaj let križem Slovenije. Preživljata se s tem, da igra ona na citre, obenem pa tu in tam kaj izmakneta. Pred nekaj dnevi sta se pojavila z otrokoma v okolici Grosupelja, kjer sta prenočevala pri posestnici Mariji Mikličevi. Ko pa se je nudila prilika za tatvino, sta se oba splazila v hišo ter ukradla Mikličevi 500 Din gotovine in dve odeji, vredni 600 Din, na kar je dična družinica pobegnila.

* **Tatvina denarja v Mlaki.** K posestnici Elizabeti Kraševčevi v Mlaki je prišel pred dnevi neznan moški, doma baje iz Ljubljane, ter jo pričel motiti z raznim govorjenjem. Ko pa je Kraševčeva odšla na dvorišče, je skočil v sobo in ukradel iz nekega predala 100dolarski bankovec, bankovec za 1000 Din, več bankovcev po 100 in 10 Din ter sivkast moški suknjič. Prezaupljiva posestnica je oškodovana za kakih 7000 Din.

nih, ko romam z drugimi kmeti na zapuščena grobova na vaško pokopališče. Le tedaj se mi zazdi, da sem siromak. Vse druge vidim v prazni obliki, grobovi njih rajnih so prijazni, polni cvetja, le groba mojih roditeljev sta zapuščena, samo svečka gori na vsakem.

Starejši postajam. Moja pleča se širijo. Resnejši sem. Življenje jamem gledati v drugačni luči. Zdaj vem, da sem samo hlapec, kar ostanem najbrže vse življenje. Pogum in dobra volja me vendar ne mine.

Nad vasjo životari v starem razpadajočem gradu graščak. Čuden človek, ki ga smatrajo kmetje za norca. Njegov stari služabnik je umrl. Poznal sem ga. Rad me je imel. Ko me je včasih opazoval na paši, mi je parkrat omenil, da bi me želel za svojega naslednika pri starcu, ki je zelo dober človek. Gotovo je o tem govoril z graščakom, saj me je grof takoj po njegovi smrti klical v grad:

«Jaka, moj stari, dobri Šimen mi je svetoval, naj vzamem tebe po njegovi smrti. Ali si zadovoljen? Plačan boš bolje kakor drugje, godilo se ti ne bo slabo.»

Mrtve, sive oči suhiatega sklonienega gospoda so se ozrle vprašaje vame in takoj sem pristal.

Način mojega življenja se je spremenil. Moj gospodar sameva v svojih dvoranah, prebira dan na dan knjige in roti duhove. Večkrat me kliče ob polnoči, da mu skuham čaj. On pa sedi za črno pregrnjeno mizo in kliče rajnike. Vse svoje drage je zgrubil, zdaj hoče najti z njimi zvezo. Zjutraj me kliče čemerem

in oslabljen. Nobena stvar mu ni všeč, vse mu je zoperno. Ko se nekoliko umiri, začne vzdihovati na glas:

«Ni jih! ne morem jih najti in vendar sem že vse poskusil. Vsa čarovnja je laž, ali je pa laž življenje samo, ki zaslepi človeka, da ne more najti zveze z osebami onega sveta!»

In tako se čisto ponavlja. Starec postaja vedno bolj čudaški in zakrknjen sam vase.

Sivec ne more več strpeti v svojem zapuščenem gradu. Svojo mrko dvorano zapušča po dnevi, često tudi ponoči, in tava po hosti in polju.

Mene jemlje s seboj in mi razlaga nerazumljive stvari, smeje se in preklinja.

Toda, ko ponavlja svoje romanje po polju in gričih, postaja polagoma mirnejši, dokler se ne umiri popolnoma. Počasi se naseli udanost v njegovo razbičano dušo. V dobro mater naravo se zaljubi, ves postaja zamaknjen v njen čar in skuša tudi mene tesneje zvezati s tajnostmi prirode.

Neko noč jame jokati kakor otrok. Vsa bolečina, ki jo je nosil leta in leta v sebi, je privrela iz njega. Obvladala ga je milina, objel me je kakor svojega najdražjega prijatelja in razkril svoje življenje meni preprostemu kmetu.

Odslej sva hodila večkrat skupaj po poljani v objemu božje narave, ki vse združuje in je tako spojila tudi mene nekega z njim, učenikom, da sva enako čutila in postala vezana drug na drugega.

Ko sva tavalja skupaj v mesečini in solncu opazovala prihajene sence ali pa migljajoče

zarke, prisluškovala ukanju sove, ali petiu slavca in šepetanju valujočih drevesnih vrhov, sva vedno bolj spoznavala silnega duha božanske prirode.

Vse, kar mi je pripovedoval, mi je postajalo vedno jasnejše, a tudi on se je čudil mojemu pripovedovanju. Čudil se je govorici nekega, ki je bila jasna in lepa, šepetal mi jo je duh zemlje z glasovi, katere sem slutil in čutil, vedno jasneje v svojem srcu.

Ko sva posedala na vzvišenem parobku pod košato lipo, mi je razlagal ponoči ozvezdje nad seboj. Poslušal sem ga, polagoma razumeval in jel pojmovati smisel njegovih besed. Njegov duh je pa našel v naravi blaženstvo in se v nji približal Niemu, ki je Oče nas vseh. Kako se je starček veselil cvetk, katere je pričel doma gojiti: bil je videti kakor dete ves srečen. V modrih spominčah je zrl modre oči svoje umrle hčerke, v gorečem mahu sočne ustnice svoje ljubljene žene, katere ni mogel pozabiti, čeprav mu je umrla že davno.

Vedno jasneje se je porajal v njem duh narave. Trdil je, da ga sluti v sebi, da se mu vedno bolj razodeva, da se z njim zrašča in staplja v eno.

Potem je odšel. V popolno samoto se je presečil v zapuščeno kočjo sredi gozda. Zvest sem mu ostal, šel sem z njim. Vedel sem, da sluti svojo smrt, da beži pred njo, a ubežati ji ni mogel. V mojem naročju je umrl.

(Dolje prih.)

* **Zopet požig v kranjskem okraju.** Te dni je nastal ogenj na posestvu Antona Cofa, po domače Brojana, ki se nahaja na koncu vasi Dorfarjev proti Crngrobu. Neki sosed, ki je šel ponoči mimo, je zapazil, da se poleg Cofovega gospodarskega poslopja svetlika. Spočetka je mislil, da hodi kdo z lučjo, kmalu pa se je močno zasvetilo. Takoj je začel klicati na pomoč. Alarmirani so bili domači in vsa vas. Najprej so domači skušali rešiti, kar se je dalo. Pri tem je dobil domači sin težke opekline. K požaru so prihitela gasilna društva iz Žabnice, Virmaše-Sv. Duha, Bitnja, Stražišča in Kranja. Gasilna dela so bila znatno otežkočena, ker je bilo treba položiti v dolžino nad 500 metrov cevi, da so zajemali vodo iz potoka Suhe. Gasilec se je posrečilo ogenj lokalizirati, tako da je zgorelo le gospodarsko poslopje, dočim so ostale stanovanjske hiše nepoškodovane. Ugotovilo se je, da je ogenj nastal na prostoru, kjer je imel Cof shranjena drva in butare. Gotovo je, da je ogenj nekdo podtaknil. Zanimivo je, da se je baš prejšnji dan vršil pogreb posestnika Antona Cofa. Orožništvo je uvedlo preiskavo. Škodo cenijo nad 40.000 Din, zavarovalnina pa znaša 30.000 Din.

* **Samomor ali zločin.** Prejšnji četrtek je prišla na Sveto Goro sodna komisija iz Litije, ki je izvršila obdukcijo Osočnikovega trupla, ki so ga našli obešenega pod njegovim kozolcem. Zaradi nagle smrti brezniškega posestnika Osočnika so nastale med ljudmi razne govorice, med njimi tudi ta, da Osočnik morda ni šel prostovoljno v smrt. Obdukcija je ugotovila vsekakor zanimive podrobnosti. Značilno za razne domneve je dejstvo, da so našli pokojnika visečega na zelo debeli vrvi, ki služi za spenjanje voz. Taka debela vrv se ne da lahko zadržati na tako kratkem kosu, kakor jo zavzema del vrvi, ki se ovije okrog vratu. Položaj trupla je bil tudi zelo čuden. Nesrečnik se je nahajal pod kozolcem prav v kotu, z obrazom pa je bil obrnjen proti latam. Truplo je viselo tako nizko, da se je opiralo na noge. Zdravniški izvid pa je ugotovil še neko drugo zanimivost. Po pregledu vratu so ugotovili, da ni bilo na njem nikakih podplutb in tudi ne znakov odrgnenja. V mrtvečevem želodcu je bilo najti sumljive znake, ki dajo misliti, da je užil pokojni Osočnik pred svojo smrtjo kako strupeno tekočino. Del želodca je bil ožgan in spremenjen, kakor je to običajno po zavžitem strupu. Komisija se je odločila, da pošlje Osočnikov drob in njegovo želodčno vsebino v preiskavo ljučljanskemu kemičnemu inštitutu. «Nekdo, ki se je hotel Osočnika znebiti, mu je podtaknil strupeno pijačo. Moža je napadla slabost. Da pa zakrije neznanec za seboj sled, je privlekel na pol mrtvega moža pod skedenj in ga tam obesil.» Take domneve se čujejo zdaj med okoliškimi ljudmi. Seveda ni izključeno, da je vse to le domneva. Upajmo, da bo preiskava dognala pravi vzrok Osočnikove smrti.

* **Pretep na žegnanju.** Na Selah pri Višnji gori so imeli predzadnjo nedeljo žegnanje. Domači in okoliški fantje so se popoldne zbrali v gostilni na vasi, kamor so privredli s seboj tudi dekleta. V gostilni se je razvilo žegnansko razpoloženje. Oglasila se je seveda tudi harmonika in pari so se pričeli vrteti v plesu. Slednjič pa, ko so se ga fantje nalezli čez mero, je prišlo zaradi nekega dekleta do prepira. Najbolj se je ujezil posestnikov sin Albin A., ki je v jezi pograbil na dvorišču vago od voza in udaril z vso silo po glavi nasprotnika, 20letnega posestnikovega sina Antona Kastelica. Z udarcem ga je takoj podrli na tla, kjer je Kastelic obležal ves v krvi. Ranjenca so tovariši odnesli nemudoma domov, kamor je kmalu prispel tudi poklicani zdravnik. Vročekrvnega Albina pa so orožniki aretirali.

* **Otroci zadavili tovariša.** Te dni so se v Pekrah pri Mariboru na travniku ob potoku igrali otroci. Najstarejši med njimi je imel 17 let. Igrali so se volka. Med igro pa so se sprli in tudi dejansko spoprijeli. Šala pa je prešla meje, ko sta 12- in 15letna dečka vrgla 17letnega Ivana Lešnika na tla in ga pričela daviti. Maščevalnost nerazsodnih otrok je imela strašne posledice. Slabotni, slabo razviti Ivan Lešnik, sin železničarja

iz Paker, se je, ko sta ga tovariša izpustila, komaj dvignil s tal, se naslonil na bližnjo hruško in se onesvestil. Priskočila je njegova 20letna sestra Elzabeta, ga dvignila in odnesla domov. Brat pa ji je med potjo v naročju umrl. Lešnik pa ni bil samo slab, nego je imel tudi golšo, kar je bil glavni vzrok, da je podlegel poškodbam, ki jih

je izzvalo stiskanje njegovega vratu, kakor je ugotovila komisija, ki je obducirala truplo. Zadeva se bo obravnavala še pred sodiščem.

* **Najvažnejša, četudi ne najavnejša vest je,** da se perilo namoči čez noč v raztopini ŽENSKÉ HVALE, nato pa se izpere s SCHICTovim terpentinovim milom. Varujte se ponaredb!

Spor v glavnem odboru Kmetijske družbe Zaradi odklonitve sprejema v množicah prijavljenih članov iz bivše Kranjske

Dne 14. t. m. se je vršila v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani seja glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo. Med drugim je bila na dnevnem redu tudi točka o sprejemu novih članov, prijavljenih od poslednje seje glavnega odbora.

Pri tej točki je predsednik g. Ivan Sancin podal daljše poročilo. Prečital je tudi okrožnico, ki je bila meseca februarja od neke Jugoslovanske kmetijske zveze s podpisom g. Sušnika poslana zaupnikom bivše SLS. V tej okrožnici je med drugim rečeno:

«Ker v novi situaciji vse politično delo počiva, moramo vse svoje moči osredotočiti v naših stanovskih organizacijah in korporacijah.

Dokler nimamo kmetijske zbornice, na kar v danem položaju ni mogoče misliti, ostane kot edina kmetijska stanovska korporacija Kmetijska družba.

Da pa bo ta družba res mogla delati v korist kmetijskega stanu, moramo iz nje izriniti vsako politiko in družbo iztrgati iz rok dosežanje uprave. To pa bo mogoče izvršiti še letos na občnem zboru, ko se bo na novo volilo predsedstvo. Ker pa predsednika volijo sami delegati iz bivše Kranjske, zavisí torej od nas Kranjcev, če bo zgoraj omenjeni cilj dosežen ali ne.

Treba bo trdega dela, ker bodo gotovo tudi nasprotniki napeli vse svoje moči, da obdržijo to važno postojanko. Toda uspeh nam je zagotovljen, če storijo vsi svojo dolžnost tako, kakor so to sijajno pokazali leta 1924., ko je tudi šlo za Kmetijsko družbo. Zaupniki in pristaši naše Kmečke zveze! Treba nam je pridobiti vsaj 30 novih zanesljivih delegatov, pa imamo večino!»

Zatem se obrača okrožnica na naslovljence ter podaja med drugim naslednja navodila:

«Onim, ki na noben način ne bi mogli plačati udnine, naj priskočijo na pomoč naši denarni zavodi. Za kmečko čast in korist gre, zato pa naj tudi naši zavodi nekaj žrtvujejo. V skrajnem slučaju pa prosimo, da nam sporočite nemudoma imena onih, ki ne bi mogli utrpeti 20 Din, da skušamo pri premožnejših pristaših zanje dobiti članarino.»

Predsednik je, ne glede na druge momente, ugotovil, da je okrožnica izšla od organizacije, ki zakonito sploh ne obstoja in da je okrožnica v nasprotju z duhom in navodili, ki jih je proglasil Nj. Vel. kralj s svojim manifestom od 6. januarja.

Posledice te okrožnice so se kmalu pokazale: Kratko pred zaključnim terminom 31. marca t. l. so pričele deževati prijave in vplačila deloma od podružnic, deloma od župnih uradov, občin, zasebnikov in tudi nečlanov na Kmetijsko družbo v Ljubljani. Podružnice, ki so prej štejele skozi leta po 3 do 4 člane in se njihovo delovanje ni dalo nikakor poživeti, so preko noči prijavile po 100 in več članov. Za nekatere člane so bile vplačane članarine po dvakrat. Mnogi so bili priglašeni brez vednosti. Pri tem pa so voditelji te akcije tako izračunali število priglašencev, da bi bilo ravno zadosti za ono število delegatov, ki so potrebni, da se izvrši »program« čudne okrožnice. Pri večini teh prijav se da ugotoviti, da niso izvršene iz interesa na delovanje Kmetijske družbe. Tako so povzročitelji te akcije na mnogih krajih pač priglasili po 100 in več članov centrali Kmetijske družbe ter zanje plačali tisočake, h domači podružnici Kmetijske družbe (kjer je treba plačati le 5 Din članarine) jih niso prijavili.

Jasno je torej, da tako organizirano priglaševanje članov zasleduje povsem druge namene kakor okrepiti Kmetijsko družbo in poživeti delo njenih podružnic. Predsednik je izjavil, da prepušča glavnemu odboru odločitev, kako postopati v tej zadevi.

O predsednikovem poročilu se je razvila živahna debata. Skupina dr. Milavca je zagovarjala okrožnico

ter vztrajala na tem, da se morajo vsi prijavljeni člani sprejeti.

Večina odbora je zastopala naziranje, da odklanja v Kmetijski družbi, ki naj služi slovenskemu kmetovalcu kot takemu, sleherni vpliv, pa naj prihaja od katerekoli strani. Družba sloni na prostovoljnem članstvu in zanimanju kmečkega prebivalstva za njene cilje. Ker izkazuje gibanje članstva na bivšem Štajerskem in Koroškem normalno stanje, je predlagala, da se prijave iz bivše Štajerske in Koroške sprejmejo, sprejem prijavljenih novih članov iz bivše Kranjske pa naj se zavrne iz razlogov, iznešenih v debati.

Predlog dr. Milavčeve skupine je bil odklonjen in dr. Milavčeva skupina je na to demonstrativno zapustila sejo.

V nadaljevanju seje, ki je navzlic odhodu nekaterih članov ostala sklepna, je bil soglasno odobren predlog, da se v množicah prijavljeni člani iz bivše Kranjske ne morejo sprejeti. Direktorij Kmetijske družbe pa se pooblašča, da pregleda te prijave in izloči vse one, ki so podane v množicah ter očitno sledujejo tendence, katere nimajo s stvarnim programom in delom ter nalogami Kmetijske družbe a kake zveze.

Ura.

Mož je pozno ponoči prišel iz gostilne, sezul pred vrati čevlje ter se splazil v sobo.

«Koliko pa je ura?» je zarezala žena, ki ga je nestrpno pričakovala.

«Ena,» ji je odvrnil.

Tedaj je spodrknila stenska ura in udarila trikrat: «Bim, bim, bim».

«No, vidiš,» je menil mož ob zadnjem udarcu, «ura je celo trikrat povedala, da je ena...»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Praprečano pismo

Prapreče, v pričetku maja.

Na vzhodni strani mesteca Kamnika so prijazne Palovče, kjer imajo na peto nedeljo po veliki noči slovesno cerkveno žegnanje. V letošnjem letu se je vršilo v prvi majniški nedelji. Prav lep dan je bil in prav vesel sem bil, da sem se udeležil cerkvene slovesnosti.

Okrog lepe razgledne palovške cerkvice je tudi pokopališče, ki sem si ga malo ogledal. Tako lepega zemskega počitka nimajo pokojniki pač daleč na okrog. V enem izmed svežih grobov na tem prijaznem kraju je našel počitek tudi tamošnji domačin Henrik Brun, daleč na okrog znan z domačim imenom Revez iz Palovč.

Ker je bil pokojnik gotovo eden najzvestejših naročnikov «Domovine», zasluži, da se mu postavi v njemu tako priljubljeni «Domovini» skromen spomenik.

Že kot malega dečka so Palovčani občudovali Revezevega Henrika, ki je stikal za raznimi rudami in zemskimi barvami. Komaj petnajstletni mladenič je že odšel v tujino v Leoben na Gornjem Štajerskem, kjer se je priučil nemščini in vedno bolj izpopolnjeval svoje znanje v mineralogiji. Bil je dvakrat tudi v Ameriki, kjer je prav tako vedno iskal rude. Iz različnih krajev sveta je nanosil domov vse polno različnih rud, med njim take s srebrnimi in zlatimi žilami. Pri vednem iskanju rud je naletel tudi na starodavne znamenitosti, kakor okamenele polže in druge živali, na star denar, staro orožje in podobno. Spravil je skupaj precejšnjo zbirko, ki gotovo ni brez vrednosti.

**ZVEČER za
namakanje**

**ZJUTRAJ za
izkuhavanje**

pa je pranje gotovo!

Med vojno je bil pokojnik vnet propagator narodne misli in ni mnogo manjkalo, da ni bil ustreljen.

V najboljši moški dobi, komaj v starosti 50 let, se ga je polotila pljučna bolezen. Več let je hiral, a kljub temu ni nikdar posebno tožil. Vedno je bil dobre volje. Mojega obiska se je vedno razveselil. Ko sem bil zadnjič pri njemu, mi je dejal: «No, Tone, prav veseli me, da si me tudi ti obiskal! Veš, prav rad berem «Domovino» in tvoje povestice mi tudi ugajajo, ker jih pišeš tako po domače. Tudi jaz ti bom marsikaj povedal, danes te ne pustim od sebe.» Skoro vso noč sva kramljala. Koliko zanimivosti mi je povedal. Pokazal mi je tudi zbirko svojih rud in drugih znamenitosti.

Cvetoči mesec maj je zopet prišel, a ti ga več ne vidiš in ne uživaš. Le na tvojem grobu bodo rasle cvetice, ki ti jih bodo oskrbovali tvoja žena, hčerka in sinček. Spominjali se te bomo vedno, saj si bil kremenit naprednjak, dober Jugosloven in poštenjak. Počivaj mirno v domači zemlji!

Kdor zna, pa zna

Prigodba iz vojnega časa.

Nbene buke niso tko lepe,
kokr je urlavbarski pos...

Meseca junija leta 1918. je France Snica od bivšega 17. p. p. dobil tritedenski dopust. S kakim veseljem je hitel fant domov! Vse prepočasi ga je vozil vlak iz goratih Tirol, kjer se je s tisočimi drugimi tovariši tudi on boril proti Italijanom nepretrgoma celo leto, preden je dobil tako zaželjeni dopust.

Peljal se je skupaj z več tovariši. Kdo bi zameril mladim fantom, če so si malo privoščili tistega izvrstnega tirolskega vina. Veselo so prepevali:

Nbene buke niso tko lepe,
kokr je urlavbarski pos...

Prav tako jim je prišla od srca tudi:

Ko fantič iz vojske dam pride,
o ja, pride,
že dekle na pragu stoji...

Popoldne drugega dne so se urlavbarji pripeljali v belo Ljubljano, ki je bila tiste čase žalostna kakor mlada vdova. Očili so se in se razkropili vsak na svoj kraj.

V Domžalah je France izstopil in hitel proti domači vasi.

Prav proti večeru je došel v Podgrič. Svojo mater je dobil na mali njivi, kjer je osipavala krompir.

To sta se razveselila drug drugega, mati in sin, pa koliko sta si imela povedati!

«Mama, kaj pa je pri Blažonu novega?»

Materi ni bilo nič kaj lahko pri srcu, ko mu je odgovorila:

«Eh, kaj naj bo novega! Vse po starem je, saj poznaš dobro ošabnega Blažona. On je bogat in bahat. Pusti v miru tisto njegovo hčer Zalko! Kaj siliš z glavo skozi zid!»

Sinu ni bil po volji ta odgovor.

«Naj bo Blažon bogat in bahat, a Zalka bo še moja ženka!»

«Težko bo kaj», je menila mati, ko sta šla proti hiši.

Tiha in krasna junijeva noč je bila, ko je France korakal med njivami in travniki, kjer je bilo že seno v kopicah, proti gruntarju Blažonu, ki je bil na drugem koncu vasi.

Tako je prišel do znanega okenca. Nalaho je potrkal trikrat in potihlo klical ime svojega dekleta.

Koliko sta govorila mlada človeka! Zalka je povedala Francetu, da jo oče silijo, naj vzame starega vdovca Korena.

«Ali ga boš vzela in se polakomnila njegovega grunta?»

«Nikdar! Rajši grem od doma!»

France je bil potolažen in obljubila sta si znova zvestobo.

Ko se je vračal France proti domu, je že iz dalje videl nekoga, ki je hodil okoli vaškega zidanega znamenja.

Prav previdno kakor na straži se je bližal France znamenju in izza gostega grmovja opazoval možaka. V mesečini je fant takoj spoznal kmeta Blažona. Pristavljeno je imel Blažon malo lestvico ter nosil po njej vreče in lonce ter jih porival skozi lino na obok.

Zelo zadovoljen je bil France in si je mislil: «Aha, sedaj si se pa ujel, Blažon; ti skrivaš slanine in druga jedila pred rekvizicijo. Sedaj te imam v pesteh.»

Fant je odšel proti domu in sklenil, da bo obiskal takoj drugo jutro Blažona.

Pred helvom je Blažon klepal koso, ko se je oglasil France.

«Očka, slučajno sem vas ponoči videl, kaj ste delali pri znamenju. Prav ste imeli, ko ste skrivali razne dobrate pred rekvizicijo. Ta prekleta gospoda vam hoče res vse požreti. Prav ste imeli! Molčal bom, toda vaša Zalka mora biti moja, sicer vas ovađim...»

Fant je premagal Blažona, dobil je še podaljšan dopust in v Podgriču so imeli svatbo. Vzela sta se France in Zalka. Vsi vaščani so se čudili, da je tako nanaglo prišlo do svatbe in da je Blažon dal svojo hčer na bajto.

Svatje niso razumeli Blažona, ki je večkrat povedal na svatbi: «Kdor zna, pa zna! In France res zna!»

Dolgotrajna vojna je še tisto leto minila in France se je srečno povrnil domov.

Blažon živi še sedaj in je večinoma pri Zalki in Francetu, kjer pestuje male vnuke. Prav zadovoljni so vsi in Blažonu ni prav nič žal, da je njegova hči na bajti.

«Da, da, bogastvo še ni vse, temveč zadovoljnost in pridnost delata srečne ljudi v zakonu!» reče včasih Blažon.

France pa se zasmeli:

«Vidite, rekvizicija je pa Vas le omehčala. Tudi strah je dober včasih.»

Anton Stražar.

ŽENSKI VESTNIK

KAKO TREBA RAVNATI Z BAKRENIMI PREDMETI.

Bakreni predmeti se dajo prav lahko čistiti, toda žal jih često čistimo napačno. Uporabljamo čistila, ki vsebujejo žvepleno kislino, ki kovino kmalu izjé. Tako postajajo predmeti sčasoma vedno tanjši, na robovih pa ostaja od čiščenja z nepravimi sredstvi nastali «žveplenokislj baker», ki povzroča zastrupljenja. To je zlasti nevarno pri bakrenih posodah (kotličkih in drugih), v katerih kaj kuhamo ali shranjamo jedila.

Zato je najbolje uporabljati za čiščenje bakrenih posod in predmetov tako zvano «dunajsko apno» (Wiener Kalk), ki ga dobimo v drogerijah. To apno je posebno fino in mehko in pri čiščenju ne zapuša nikakih prask. Naredimo zmes iz tega apna z malo vode ali olja. S to zmesjo namažemo bakrene dele in potem zdrgnemo z volneno krpo.

Ta način čiščenja pa ni baš posebno primeren za izrezljane predmete, ker se rečena zmes težko z njih odstrani, marveč je le za bolj gladke bakrene predmete, predvsem za posode.

Za bakrene predmete, ki jih imamo v hiši za okras, je pa priporočljivo drugačno čistilo, in sicer tako zvano «angleško rdečilo» (Englisch-Rot), ki ga tudi lahko dobimo v drogeriji. Pomešati ga je treba tudi istotako z malo olja.

S temi čistili se da baker zelo dobro očistiti, dobi lepo svetel blesk in se tudi pri čiščenju nič ne poškoduje.

Bakrena posoda, na kateri se pojavlja zelena rja (zeleni volk) pa je zelo nevarna za kuho, ker je ta rja strupena. Zato je treba posodo pred uporabo vselej dobro pregledati. Predvsem pa ne smemo devati v bakreno posodo kislih ali mastnih jedil, kakor tudi takih ne, ki sčasoma skisajo, kakor mleko, pivo itd. Že veliko oseb se je zastrupilo, ki so uživale mleko iz bakrenih posod.

Zaščita proti zastrupljenju z bakrom je kosi-ter, zato izdelujejo dandanes le tako bakreno kuhinjsko posodo, ki je znotraj pocinjena. V takih posodah lahko brez skrbi kuhamo vsako jed.

Ker je po naših kmečkih hišah še vedno dosti bakrene posode v rabi, predvsem kotlov, priporočamo vsaki gospodinj, ki ima tako posodo, naj jo da znotraj pociniti. Tako je izključena vsaka nesreča.

Za kuhinjo

Špinača. Otrebi špinačo, jo operi in jo daj kuhati v slan krop. Kuhano odcepi na sito, jo polij z mrzlo vodo, ožmi in nato drobno sesekljaj. V kozi napravi iz žlice masti in dveh žlic moke svetlo prežganje z malo čebule, na kar stresi nanj sesekljano špinačo, premešaj in zalij z juho ali vodo. Ko je pol ure vrelo, dodaj ščep popra in par žlic smetane ali mleka. Ko je špinača dobro prevrela, jo daj na mizo.

Omeleta s špinačo. V loncu raztepi pet jajc, malo osoli in popoprjaj. V plitvi ponvi razgrej za

oreh masti in vlij na vročo mast par žlic raztepenih jajc, da se razlijejo po ponvi. Ko so se zakrknili, odstavi ponev, na sredino omelete deni eno žlico pripravljene špinače in hitro zavij z lepatico, kakor kadar delaš palačinke, na kar položi omeleto na razgret krožnik. Tako ponavljaš, dokler ne porabiš vseh raztepenih jajc. Iz petero jajc dobiš štiri take omelete. Ko si omelete spekla, jih daj na mizo. To je zelo pripravna jed za večerjo, če se mudi in če je ostala špinača od kosila. Samo moraš tedaj špinačo preje prekuhati vsaj četrt ure.

Nadevane žemlje. Obribane žemlje zreži na tanke rezine, primi s prsti po dve vkup in pomoči v sveže mleko, na kar pomaži s kakšno mezgo (marmelado) eno rezino, drugo pa nanjo pritisni, na kar ju povaljaš v stepenem jajcu in drobtinah in ocvri na masti. Na mizo jih daj s sladkorjem potresene.

Čevapčiči (balkanska mesna jed). Pol kile govejega ali pa četrt kile govejega in četrt kile svinjskega mesa prav drobno sesekljaj ali faširaj v stroju, zraven sesekljaj še dva stroka česna, osoli in popopravi in vse skupaj dobro zmešaj. Nato naredi za prst dolge in za prst debele klobasice. V kozi razbela dve žlici masti in pokladaj te klobasice na razbeljeno mast. Potem jih obračaj, da se na vseh straneh dobro zapečejo. Ko so pečene, jih vzemi iz masti in pokladaj v vročo skledo, kamor jim prilij samo malo masti, ostalo mast pa lahko porabiš za kake prikuhe. Zraven lahko daš na mizo pražen krompir ali riž ali pa makarone, poleti še solato, pozimi pa kisel zelje ali pa kislo repo.

Čokoladni hlebčki. Iz štirih beljakov stolci trd sneg, nato pridenj 14 dek stolčenega sladkorja, pomešanega z vanilijo, 12 dek zribane čokolade in 10 dek moke. Vse to nalahko zmešaj v stolčni sneg. Pekačo (pleh) pomaži z voskom in z žlico pokladaj nanjo majhne hlebčke. Nato jih peci v bolj vroči pečici, tako da se bolj sušijo kot pa pečejo. Pečene hlebčke zloži na krožnik in tako imaš dobro pecivo k čaju.

Praktični nasveti

Da se svetiljka-petrolejka ne bo kadila, položi novi steni za nekaj časa v jesih, na kar ga dobro posuši, preden ga deneš v svetiljko. Sploh pa je treba steni vedno očistiti od saj, ki se naberejo na robu, preden prižgeš svetiljko.

Zatemele šipe na oknih se dajo lepo svetlo očistiti, ako prideneš vodi, s katero jih umivaš, malo jesiha.

Bolhe na zelenjadi preženemo, ako potresemo grede s kostno moko in polijemo z vodo. Bolhe, ki objedajo rastline, bodo potem hitro zginile, rastline se pa spet popravile.

Čreslo je zelo priporočljivo za drevesnice. To je čreslo, ki ga usnjarji več ne rabijo in navadno mečejo stran. Zlasti mlado nasajeno drevesnico je treba posuti s takim čreslom proti koncu maja, najbolje po močnem deževju, in sicer za dobro ped na debelo. V tako nasuti drevesnici ne more rasti plevel, zemlja pa ostane pod čreslom rahla in toliko vlažna, da ne more škodovati drevesnici tudi največja suša. Čepljenci uspevajo izvrstno, nardijo hitro močne in dolge poganjke, korenine se pa tudi jako čvrsto razrastejo.

Zdrav ali bolan

vedno treba dobro milo. Slaba mila so naredila že mnogo škoda. Kot res dobrim milom zdravja in lepote in v najvišjih krogih se daje prednost Fellerjevemu Elsa-milom, in to: lilijino, rumenjakovo, glicerino, boraksovo, katranovo, ter milo za britje. Ta vsebujejo dobro delujoče sestavine. Za poizkus 5 komadov Elsa-mila po izbiri pošlji za vnaprej poslanih 52 Din franko lekarar Peller. Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska. Za pranje glave: Elsa-Shampoo 3 Din 30.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O zraku, zračenju in o dihanju

Kakor za življenje sploh, tako je tudi za naše zdravje eden glavnih činiteljev zrak.

Našo zemljo obdaja krog in krog zrak, ki sestoji iz štirih delov dušika in enega dela kisika. Poleg tega je v zraku vedno nekaj vodene pare in ogljikove kisline.

Kisik je plinasto telo in najvažnejša sestavina zraka. Ko dihamo, prehaja kisik v kri, povzroča presnavljanje v telesu in s tem sploh šele omogočuje življenje. Dušik pri dihanju nima posebnega pomena. Tudi vodni hlapovi, ki se nahajajo v zraku, so za dihanje potrebni. V čisto suhem zraku bi človek ne mogel živeti. Voda vzdržuje dihalna vlažna.

Ogljikove kisline je v zraku tri do pet tisočink. Nastaja pri gorenju in razkrajanju. Človek kakor tudi živali izdihava ogljikovo kislino, rastline pa jo vdihavajo, ker jim je za življenje neobhodno potrebna.

Zrak z naštetimi sestavinami je čist zrak. Zrak v prostorih, kjer diha mnogo ljudi, dalje po prašnih cestah, delavnicah, rudnikih in tako dalje teh sestavin nima več v ugodnem razmerju in so mu vrhu tega primešane snovi, ki so zdravju škodljive.

Najčistejši zrak je po nevihti. Zlasti ugodno pa vpliva zrak v gozdu, ki mu je primešan ozon, ki ni nič drugega kakor ojačen kisik. Ta deluje na telo močnejše, uničuje bolezenske kalj in druge škodljive snovi, ki se gibljejo v zraku.

Zraka se ti ni treba nikdar bati. Zdravniki trdijo, da je zrak edino sredstvo, ki ugodno vpliva pri vseh boleznih. Zato naj velja kot prvo in osnovno pravilo vedno in povsod: Zaprte prostore zrači zadostno in pogosto! Kaj ti pomaga, če se držiš vseh zdravstvenih navodil, če pa ne paziš, da bi vdihaval le dober zrak? V zaprtih prostorih se kisik vedno bolj redči z ogljikovo kislino. Tak zrak pa telesu ne prija več; zato je treba prostor prezračiti. Kdor trajno vdihava tako pokvarjen zrak, se polagoma zastruplja. Jetika, skrofuloza, bledica, rahitika so bolezni, ki imajo izvor v pokvarjenem zraku.

Sobe moramo zračiti poleti in pozimi. Če je mraz, zadostujejo za to dve tri minute, če zračiš tako, da odpreš okna in vrata, da nastane preprih. Če odpreš le okno, se soba ne more dovolj prezračiti, če bi pa imel okno predolgo odprto, bi se soba preveč shladila.

Samo ob sebi se razume, da velja to tudi za bolnike. Če pustiš bolnike v neprezračnem prostoru, mu jemlješ glavni pogoj zdravja: dober zrak. Brez tega pa ne ozdraviš, če zmečeš tudi tisočake za zdravnika.

Človek mora neprestano dihati, sicer se zaduši. Vsakdo ve, kako hitro človek utone. Zakaj? Pod vodo ne dobi zraka in se v par minutah zaduši. Ni pa vseeno, kako človek diha. Zdravniki trdijo, da je napačno dihanje krivo mnogih nadlog.

Z dihanjem dovajamo našemu telesu kisik, obenem pa odvajamo ogljikovo kislino. Poleg tega dihanje razširja in krči trebušno votlino in pospešuje hitrejši tok krvi.

Krepko in globoko dihanje razširi pri mladih ljudeh prsni koš, krepi pljuča in srce in razvija telo v lepo postavo.

Kdor dela naporno, nehoti pravilno diha. Zato so taki ljudje zdravi. Nepravilno dihaajo ljudje s poklicem, pri katerem morajo mirno sedeti. Za te ljudi je velike važnosti, da vedo, kako se pravilno diha.

Pri pravilnem dihanju razširimo kolikor mogoče prsni koš, na kar napolnimo pljuča s čim večjo množino zraka, ki ga nato po možnosti vsega izdihnemo. Da pa lahko na ta način pravilno dihamo, mora biti naša obleka taka, da se prsi in trebuh brez ovire lahko gibljejo. Glavni pogoj za pravilno dihanje je, da se trebuh neovirano dviga. Trebuha torej ne smemo pritiskati ne z obleko, ne z jermenom.

Dihati moramo čim več skozi nos, da prihaja

zrak v telo skozi gosto razmreženo nosno votlino. Tu se zrak segreva, postaja vlažen in se očisti od zraku primešanega prahu, ki ostane na mokri sluznici. V čistem in ne presuhen zraku s primerno toploto je seveda vseeno, kako dihamo.

ZANIMIVOSTI

× **Katastrofalen potres v Turkmeniji.** Iz Turkmenije poročajo, da je predzadnji sredo silen potres uničil kraja Ašabad in Hermat v bližini perzijske meje. V Ašabadu je potres porušil nad sto hiš v Hermetu pa je skoro vsa naselbina v razvalinah. Potresna katastrofa je zahtevala nad 500 človeških žrtev, število ranjencev pa je seveda še znatno večje. Beda prebivalstva je nepopisna. Na tisoče ljudi je brez strehe in tudi brez hrane.

× **Nov aparat za brezžične oddaje slik.** V Berlinu so preizkusili nov aparat, ki omogoča istočasno brezžično oddajanje živih slik in pogovorov. Poizkusi so uspeli izvrstno, vendar se bo novi aparat težko uveljavil, ker je predrag.

× **Črne koze v Londonu.** V Londonu so zadnje dni ugotovili 17 novih primerov črnih koz. Število vseh bolnikov, ki jih zdravijo v londonskih bolnicah, znaša sedaj 245. Nekatere bolnike, ki so preboleli bolezen, so že oddali v domačo oskrbo. Smrtni primeri so sicer bolj redki, a ne prenehajo. Francozi, ki se boje, da bi se bolezen zanesla iz Anglije v njihovo deželo po zraku, so izdali odredbo, da se mora vsak potnik, ki se pripelje iz Anglije čez Rokavski preliv z aeroplanom, izkazati s spričevalom, da je bil cepljen zoper koze.

× **Svetlolasi ljudje izumirajo.** Na Angleškem pravijo, da so na podlagi statističnih podatkov dnevi svetlolasi ljudi šteti. Neki učenjak išče vzroke za to trditev v glavnem v prehrani. Pravi, da je lahka hrana, kakor zelenjava, sadje, jajca in podobno, primerna za temnolase ljudi, svetlolasi pa bi morali jesti težjo hrano, da bi ne izgubljali telesne sile. Posebno jim priporoča race. Ker pa so dobre race drage, jim sužijo lahko tudi goveje meso, sir, orehi. Opozarja še na okolnost, da ljudje svetlih las, ki so v glavnem tip prebivalstva severnih krajev, potrebujejo izdatno hrano zaradi nižje temperature.

× **Zanimiv nebesni pojav.** V treptowski zvezdarni pri Berlinu so opazovali te dni velikanski meteor, ki je tekel preko sozvezja Dvojčkov v strmi krivulji proti zapadu. Utrinek je kazal obliko ogromne ognjene krogle, ki je žarela v modrikasti barvi. Čim bolj se je približeval zemlji, tem razločnejše je bilo videti, kako se iz njegove srede drobijo manjši žareči kosi. Pojavu je bilo mogoče slediti tudi s prostim očesom.

× **Smrtna nesreča vnukinje bivšega sultana.** V Nizzi je postala žrtev nezgode 16letna turška princesa Hamida, vnukinja bivšega turškega sultana Abdula Hamida. Dekle je stanovalo v vili svojih staršev in je odšlo jutraj v kopalnico. Ker je ni bilo dolgo nazaj, so siloma odprli vrata, da vidijo, kaj je z njo. Očividcem se je nudil grozen prizor: princesa Hamida je ležala mrtva v kopalni kadi. Zastrupila se je s plinom, ki je uhajal iz peči za segrevanje vode. Pokojnica je bila hči Fuada beja in princeze Refije.

× **Požrešnost in lenoba uničujeta lepoto.** Angleški zdravnik Williams priporoča, naj tisti, ki hoče ostati lepi in dolgo mlad, zmerno živijo, posebno kar se tiče hrane. Nič ne vpliva tako kvar na telo kakor nezmernost v jedi in pijači. Če pa se držimo načela, da moramo biti zmerni v jedi, si je treba zapomniti še to, da uživanje mesa nikoli ne pospešuje telesne lepote. Namesto mesa priporoča zdravnik kruh, sir in svežo zelenjavo. Tudi lenoba je neprijatelj lepote, nadaljuje Williams. Kdor stremi po lepoti in čilosti, naj torej ne polega po blazinah. Rajši naj hodi, in sicer vsak dan vsaj 5 km peš. Gibanje na svežem zraku pospešuje zdravje.

× **Vojna kobilicam.** Francoska oblastva v Severni Afriki so otvorila energično vojno proti rojem kobilic, ki so v zadnjih časih uničili že nad 100.000 hektarjev polja v francoskih kolonijah. Oblastva so pripravila 800 ognjemetrov, 1800 brizgalk za kisline, 500.000 litrov kislina in 370 kg drugih kemikalij. Vse to jih stane več kakor 12 milijonov frankov, zato pa upajo, da bo nekaj zaleglo.

× **Tatvina draguljev velike vrednosti.** V enem najodličnejših hotelov v Londonu je bilo te dni ženi holandskega milijonarja Jurgensa ukradenih več dragocenih briljantov, nakitov iz platine, biserov in prstanov. Čeprav je bila policija že dve uri po izvršeni tatvini obveščena, doslej še ni mogla priti na sled tatovom. Zakonska dvojica Jurgensova je že par tednov stanovala v tem hotelu. Imela sta štiri sobe v prvem nadstropju. Svoje dragulje je imela gospa Jurgensova v majhni skatli na toaletni mizici. Tatvino je prva opazila njena sobarica. Policija sodi, da je tatvino izvršil tat, ki je stanoval v istem hotelu in ki je bil dobro poučen o tem, kdaj je gospa Jurgensova odhajala iz hotela in kdaj se je vračala.

× **Bogat berač zgorel.** V nekem rimskem predmestju je nastal požar v mali koči, v kateri je stanoval star berač. Gasilcem se je kmalu posrečilo zadušiti ogenj, vendar pa starčka niso mogli rešiti. Njegovo truplo so našli med podrtinami koče. Tam so pa odkrili tudi železno skrinjo, ki je bila le malo poškodovana od požara. Ko so jo odprli, so dobili v njej vrednostne papirje in denar v vrednosti 83.000 lir.

× **Strašen vihar v Severni Ameriki.** V južnih državah Severne Amerike je divjal te dni strašen ciklon, ki je napravil v mnogih krajih veliko škodo. V mestu Riolo je vihar porušil šolo, v kateri je bilo 300 otrok. Mrtvi sta dve učiteljici in 19 otrok, 7 otrok je smrtno nevarno ranjenih, več kakor 100 pa lažje ali težje ranjenih. Več otrok je vihar odnesel nad 30 metrov daleč. Porušena so tudi mnoga druga poslopja. V mestu Embrockville sta ubiti 2 osebi in 5 ranjenih, 5 hiš pa je porušeni. V Woodville je vihar podrl šolo in cerkev. V Morgantownu je bilo težko ranjenih 15, lahko ranjenih 50 oseb in 40 hiš porušeni. Zaradi ciklona se je v mehiškem zalivu potopilo več ladij.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Prijetna kazen.

Neki gospod je imel čedno mlado služkinjo. Nekoč se je služkinja pri pospravljanju sobe spodtaknila.

«Tvoja nerodnost zasluži kazen,» jo je gospodar ljubeznjivo pograjal ter jo strastno poljubil.

Dekle je sramežljivo zbežalo iz sobe, kmalu pa je zopet potrkalo na vrata.

«Anica, kaj bi pa rada?» jo je vprašal prijazno.

«O nič, gospod, samo povedat sem prišla, da sem se v veži spotaknila.»

Zaljubljen plesalec.

«Kadar plešem z vami, gospodična, se mi zdi, da bivam nekje daleč — na povsem drugem svetu.»

«O, ta svet pa ni tako oddaljen, ker mi vedno stopate na nogo.»

Odtisi prstov.

Občinski redar je javil županu, da mu je ušel potepuh, katerega bi moral predvesti.

«Ali ste ga legitimirali?» je vprašal župan.

«Nisem utegnil. Pač pa imam na obrazu odtise njegovih prstov, katere bomo lahko fotografirali.»

Dober čuvaj.

A: «Končno sem dobil izvrstnega psa čuvaja.»

B: «Ali ga ponoči odvežete.»

A: «Seveda, da bi mi ga kdo ukradel.»

Pijanec.

Gobezdela: «Kdaj se je vrnil vaš mož iz gostilne?»

Klofutačka: «Še ni dolgo od tega, saj me roka še boli.»

Sleparstvo.

A: «Zakaj si se sprl s svojim najboljšim prijateljem?»

B: «Pomisli, očital mi je, da sem ga osleparil kar za 1000 dinarjev. To mi je bilo vsekakor preveč.»

A: «No, za koliko si ga pa potem nesel?»

Razočaranje.

V potujočem cirkusu, ki se je ustavil v neki vasi, predvaja umetnik v metanju nožev svojo umetnost. Ob deski stoji deklica in že šestič je priletel nož ter se za las od njene glave zapičil v desko, ko se iz ozadja začuje glas: «Sedaj pa idimo, že šestkrat je zagnal nož v žensko, pa je še ni zadel.»

Nezadovoljnejš.

Na svetu so ljudje, ki niso nikdar zadovoljni. Vedno kritizirajo in nobena stvar jim ni dovolj dobra, oziroma lepa. Take vrste človek je tudi moj znanec gospod Čemern. Nekega večera sem se s svojo znanko sprehajal; pridružil se nama je tudi gospod Čemern. Izza gore se je med tem prikazal mesec, velik in svetel.

«Oh, kako lep je danes mesec!» je sanjavo vzkliknila gospodična.

Gospod Čemern pa je zagodrnjal zaničljivo: «Ta mesec se vam zdi lep? No, potem bi morali videti mesec iz predvojnne dobe!»

PRESELITEV PISARNE.

Dr. Vladimir Ravnihar

vljudno naznanja, da se nahaja njegova odvetniška pisarna v isti hiši kakor doslej z vhodom Tavčarjeva ulica št. 11.

Tvornica konjaka in likerjev
VELEGANJARNA

Viktor Meden

LJUBLJANA, Celovska cesta 10

dobavlja po ceni najboljši: liker e, konjak, rum, slivovko, brinjevec, tropinovec, vino, vermut, malinovec.

Kupuje sadje in druge sirovine za žganjekuho.

Med. Univ.

DR. IVO BAJŽELJ

specialist za kožne in spolne bolezni
je začel ordinirati

na Miklošičevi cesti 7 (palača Vzajemne posojilnice) od 10. do 1/1. in od 1/2. 3. do 4. Zdravljenje kožnih bolezni z Röntgen-žarki.

1000 dinarjev

Vam plačam če se svojih bradavic

kurjih očes

trde kože, izrastkov ne iznebite sigurno v treh dneh po uporabi Ria balzama brez bolečin, brez nevarnosti in brez noža. Zdravniška priporočila: Dr. Cyrakus B. Dunaj, piše: Jaz sem z Rio zadovoljen, pošljite še 24 lončkov, uporabljal jih bom pri svojih bolnikih. Cena z garancijskim pismom Din 9 —, trije lončki Din 18 —, 6 lončkov 32 —.

Dr. Nic. Kemeny, Košice (Kaschau)

186 poštni predal 12/60, Češkoslovaška.

Obnavljanje

moči, zdravja in delovne sposobnosti; podaljšanje zdravega in aktivnega življenja.

Človek v današnji dobi ne umrje naravne smrti in mirno, temveč počasi ubija sebe s tem, da zanemara svoj organizem, ker ne prične ob pravem času čistiti svojega organizma strupov, ki se nahajajo v njegovi hrani. Da bi se obvarovali prezgodnje invalidnosti in smrti, je treba organizem od časa do časa čistiti in ga podvreči medicinski reviziji prav tako, kakor to napravimo s starimi stroji; brez tega se stroji zamaše in hitro kvarijo.

Človeški organizem ne glede na to, da sprejema hrano iz hrane, vseeno ostane zdrav, močan in sposoben za delo do tedaj, dokler njegove življenske žleze normalno vrše svoj posel. Slabe, bolne žleze izčrpane ali nerazvite že od rojstva, ne nasičajo organizma z dragocenimi fermenti in hormoni energije in moči v zadostni množini; zaradi tega se življenski tonus pri organizmovih elementih zmanjšuje, krvni tok in izmenjava snovi zastajata in v organizmu se usedejo od časa do časa neodstranjene materije (mokračna kislina, urati, toksini l. dr.), kateri povzročajo slabost, naglo utrujenost, predčasno ovenelost, vse mogoče bolezni, starost in celo smrt. Na srečo pa so sloviti učenjaki: Braun-Sekar, Karno, Gilbert l. dr. dokazali, da se z nasičenjem organizma s fiziološkim ekstraktom (kakor «Kalefluid»), pripravljen iz življenskih žlez mladih, močnih živali, povzroča zopet mladeniška moč in energija. Torej zakaj se «Kalefluid» približuje medicinskim zborom vsega sveta že nad 28 let ga smatrajo kot močno ojačujoče in moč povzročajoče sredstvo za časa bolezni. «Kalefluid» je potreben vsem onim, katerih organizem je nagnjen k raznim obojenim, zahteva pa stalno krepitev moči, povzročene od bolezni, slabe hrane, fizičnega in duševnega dela. Gospod: zdravnikom «Kalefluid» brezplačno in franko v svojo preizkušnjo. Brezplačno pošljemo vsakomur podrobno literaturo o varovanju in obnavljanju zdravja: obrnite se: Beograd, Molerova ul. 27a. Miloš Marković. «Kalefluid» D. Kaloničenka se dobi v boljših lekarnah in drogerijah vsega sveta.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglas, dopisovanja in trgovski oglas vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Dva čevljarska pomočnika in enega vajenca sprejme takoj Lukek Franc, čevljar v St. Rupertu na Doléjskem.

A. Fuchs

trgovina z juvelj, zlatino in urami.
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6,
se priporoča. 223

Učenec

z najmanj dvema razredoma meščanske ali srednje šole, absolvirane z dobrim uspehom, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželo, kjer dobi vso oskrbo. — Ponudbe pod «B 30» na upravo «Domovine». 220

Majhno posestvo

ob okrajni cesti, proda Kmetič, Spodnji Duplek-Vurberk. 219

Naznanilo.

Krojaški atelje F. Iglič se je preselil v Pražakovo ulico št. 10 in se priporoča tudi v nadalje cenjenemu občinstvu. 222

Miroslav Bivic

knjigovoznica, kartonaža in galanterija v Ljubljani, Vidovdanska cesta 12, se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela. 221

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca, priporoča dr. O. Piccoli. lekarnar v Ljubljani. 150

Posestvo — trgovina!

Kupim hišo, oziroma posestvo, takoj ali pozneje v kraju, kjer še ni trgovine. — Ponudbe pod «Trgovca» na upravo «Domovine», podružnica v Mariboru. 218

Pozor!

Krznarstvo A. Lampič, Ljubljana,

Vidovdanska cesta št. 2, izdeluje po najnižjih cenah vsakovrstne čepice. 216

Hlude, hrastove

od 20 cm naprej, kupi vsako množino parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, za gorenj. kolodvorom. 166

Prima gonilna jermena

in vse mlinsko-tehnične potrebnosti vedno v zalogi pri tvrdki
CADEZ & BRCAR, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinjšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franko. - Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
 Ljubljana, Karlovška cesta šte. 4.

Veliki **cenik** ilustrovani

dobite zastonj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorgier, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 95 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prilepi, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah, ter kaj je storiti v različnih slučajih nagle obolesi, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju, pri prilepi med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopani s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

NAXOS-SMIRGEL

za vsakovrstno industrijo, kakor tudi šmirgel na platno nudi najceneje
Felix Toman, Ljubljana, Resljeva 30.

Izredna ponudba

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

kožno pelerino za dež

C. O. V. tehtja samo 110 gramov, imitacija ribje kože Imm. Odlično se je ta pelerina izkazala, ker ne prepusca mokrote, je komodno zložljiva, kakor majhna zepna belezica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvse trpežna. Zelo priporočljiva za dame in gospode (tudi za otroke) v dežju in snegu, za izlete in sport.

Reklama cena s posebno kapuco in etuijem samo Din 70.— franko, zacarinjena, poslana po pošttem povzetju. Razpošilja **A. Matik, export, Praga XII., Londýnska 57.** (če ne bi ugajala, jamčimo zameno). Naslov natančno napisati.

Zahtevajte brezplačni

CENIK s 1000 slikami

Roskopf ura 49 Din.

Ura na sidro (ankerica) nekoliko boljše izvedbe z 3 letnim jamstvom 65 Din.

Ista original patent preciz.

Roskopf ura na sidro, pravi nikelj, kolesje nepristopno prahu tekoče vse v rubinih, posebno točna, 5 letno jamstvo

98 Din.

Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.

Budilka 64 Din

z 2 zvoncema in 3 let. jamstvom **69 Din.**

A. Kiffmann, Maribor št. 43/b

specialist samo za boljše ure.

HRANILNICA MESTNE OBČINE BREŽICE

Račun poštne hranilnice 10.704

V lastni hiši št. 27

Telefon št. 13

187

nudi **popolno** varnost za vse vloge, ker jamči za iste **razen** hranilničnega premoženja **restna občina Brežice** z vsem svojim premoženjem in **vso svojo davčno močjo**. **Tudi rentni davek plača hranilnica sama.**

Strankam se pošljejo na željo poštne položnice za brezplačno nalaganje denarja.

Dovoljuje posojila na vknjižbo, proti poroštvi in zastavi vrednostnih papirjev, kakor kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Uradni dnevi vsak dan, razen nedelj in praznikov od 8. do 12. in od 14. do 10. ure.

RADIOTEHNIKA - Tone Poljšak
Ljubljana, Aleksandrova cesta 5
Proč z baterijami!

Radioaparati, ki jih ne potrebuje in je radi tega najcenejši, je:

4 cevni radioaparat „Pollosinus IV“

za priključek na električni tok, valovna dolžina 200—2000 m, skrajna selektivnost in jakost, vsa Evropa v zvončniku, brez motenj električnega toka. Cena z elektrodami **Din 5250.—**

Vse radiopotrebščine najceneje!

184

Najboljši in najekonomičnejši**ELEKTROMOTORJI**

iz znanih **Škodovi Zavodi v Plznju**

se nahajajo v velikosti od ¼ do 30 k. s. stalno v naši zalogi v Ljubljani.

Obrnite se na:

ZASTOPSTVO SKODOVIH ZAVODOV V LJUBLJANI

Selenburgova ulica šte. 7

191

Telefon 2966.